

Międzynarodowa Konferencja Naukowa

OD KRAJOBRAZU KU ARCHITEKTURZE SAKRALNEJ (FROM LANDSCAPE TO SACRED ARCHITECTURE)



**6 marca
2024**

9:00 – 13:45

**Polska Akademia Nauk
Stacja Naukowa w Rzymie**
Vicolo Doria 2 | interno 6

Komitet Naukowy Konferencji:

Prof. dr hab. Ewa Okoń-Horodyńska, UJ – Przewodnicząca

O. Prof. dr hab. Bazyli Degórski, OSPPE – Angelicum, Rzym

O. Prof. dr hab. Andrzej Napiórkowski, OSPPE, UPJP II

Prof. dr hab. inż. arch. Janusz Rębielak – PAN O/Wrocław

X. Prof. dr hab. Piotr Szczur – KUL Lublin



Rzym
Stacja Naukowa
Polskiej Akademii Nauk



Uniwersytet Papieski
Jana Pawła II
w Krakowie





PROGRAM

9:00 – 9:30 **Otwarcie obrad**

9:30 – 9:45 **Wprowadzenie**

prof. dr hab. Ewa Okoń-Horodyńska, Uniwersytet Jagielloński

prof. dr hab. Andrzej Napiórkowski, OSPPE, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II

SESJA PIERWSZA | 9:45 – 10:30 | ŚWIĄTYNIE I ICH STRUKTURY

Moderator: prof. B. Podhalański

9:45 – 10:00 **Uwagi dotyczące świątyń chrześcijańskich w wizji Ojców Kościoła**

o. prof. dr hab. Bazyle Degórski, OSPPE, Angelicum

10:00 – 10:15 **Stary Rzym–Nowy Rzym. Ekumenizm stosowany w architekturze i sztuce pogranicza chrześcijańskiego Wschodu i Zachodu**

prof. dr hab. inż. arch. Jerzy Uścińowicz, Politechnika Białostocka

10:15 – 10:30 **Typologia wczesnochrześcijańskich bazylik**

prof. dr hab. Piotr Szczur, Katolicki Uniwersytet Lubelski

10:30 – 11:00 Przerwa na kawę

SESJA DRUGA | 11:00 – 13:00 | PRZEJAWIANIE SIĘ WARTOŚCI ARCHITEKTURY SAKRALNEJ

Moderator: o. prof. A. Napiórkowski

11:00 – 11:15 **Ślady przestrzeni. Świętość**

prof. dr hab. inż. arch. Agata Kantarek, Politechnika Krakowska

11:15 – 11:30 **Rola światła w architekturze sakralnej**

dr hab. inż. arch. Anna Maria Wierzbicka, Politechnika Warszawska

11:30 – 11:45 **Modern versus ancient sacred architecture in Chile**

prof. dr hab. arch. Gabriela Manzi – Zamudio, Univesidad de Chile

prof. dr hab. arch. Manuel Jesus Amaya Diaz, Univesidad de Chile

11:45 – 12:00 **Volta do Mar czyli architektura sakralna jako proces – Gdynia, Harrisa, Kato Pyrgos, Konstantynopol, Las Condes**

dr hab. inż. arch. Kazimierz Butelski, Politechnika Krakowska

12:00 – 12:45 **Wpływ architektury sakralnej w Polsce na rozwój muzyki organowej. Wybrane przykłady**

dr szt. muz. Emanuel Bączkowski, Duszpasterstwo Środowisk Twórczych

12:45 – 13:00 **Ikona Nowosielskiego inspiracją projektu kaplicy grekokatolickiej**

dr hab. inż. arch. Bogusław Podhalański, Akademia Nauk Stosowanych

13:00 – 13:15 **Nature and spirituality – Space for the Vita Contemplativa Shinsenkyo in Hakone – Japan**

arch. Claudia Raffo, Pontificia Universidad Católica de Chile

ZAKOŃCZENIE KONFERENCJI | 13.15 – 13:45

Dyskusja: prof. E. Okoń-Horodyńska, o. prof. B. Degórski, o. prof. A. Napiórkowski

STRESZCZENIA

SUMMARIES

RIASSUNTI

o. prof. Bazyli Degórski, OSPPE, Angelicum

Uwagi dotyczące świątyń chrześcijańskich w wizji ojców kościoła

Spojrzenie Ojców Kościoła na świątynie chrześcijańskie wiązało się z ich chrystocentryczną wizją świata, która odzwierciedlała się w patrystycznej egzegezie biblijnej. Dla nich Stary Testament zawarty jest w Nowym, a Nowy w Starym. Taka chrystologiczna egzegeza biblijna miała wpływ zarówno na malarstwo i rzeźbę, jak i na budownictwo sakralne i antropologię patrystyczną.

Najważniejszym i podstawowym symbolem egzegezy biblijnej Ojców jest krzyż Chrystusa. Dla chrześcijan krzyż jest drewnem, które pozwala im przepłynąć przez morze życia. Ojcowie Kościoła nawiązują do krzyża i czworokąta w związku z czterema rzekami, które wypływają z raju i nawadniają kościół i górę. Z kwadratem wiązano dwie figury Kościoła. Arka Noego w Nowym Testamencie jest figurą Kościoła, ponieważ została uformowana z kwadratu. Innym ideałem chrześcijańskiej świątyni jest Niebiańskie Jeruzalem, którego długość jest równa jego szerokości i jest kwadratem. Arka, podobnie jak Jerozolima, staje się metaforą, przeniesieniem obrazów świata ziemskiego do królestwa niebieskiego.

Drzewo krzyża stanowi nie tylko wewnętrzną świątynię, ale także określa strukturę zewnętrznej świątyni, budynku kultu. Harmonia między tymi dwiema świątyniami sprowadza całe stworzenie z powrotem do Boga poprzez krzyż. Także Chrystus, najwyższy kapłan, który przewodniczy zgromadzeniu liturgicznemu i składa ofiarę Bogu, jest widoczny w planie budynku kultu i we wszystkich innych częściach, które zbiegają się w harmonijną jedność jego planu architektonicznego. Plan bazyliki wczesnochrześcijańskiej często odzwierciedlał kształt krzyża, który umieszczano w figurze geometrycznej prostokąta bądź kwadratu. Zupełnie nowym elementem w takim planie był transept w kształcie litery T, który przecinał nawę główną lub zawsze nieparzystą liczbę naw podłużnych. Tak więc, krzyż wpisany w kwadrat, odzwierciedla chrześcijańską koncepcję, według której świat jest stworzony dla człowieka, a człowieka jest zrodzony do wyśpięwania chwały Bożej: wyciągnięte ramiona (linia pozioma) i proste ciało (linia pionowa) tworzą kwadrat.

Znane były także liczne formy **okrągłych budynków** kultowych chrześcijan. Łączyły się one z figurą ośmiokąta oraz symboliką liczb 8 i 100. Liczba 100 była przedstawiana na prawej dłoni palcem wskazującym tworzącym okrąg; był to symbol najwyższej doskonałości, a także symbol chwały osiągniętej przez męczenników i dziewice. Dla patrystycznej symboliki okręgu wielkie znaczenie miała egzegeza Księgi Ezechiela.

Chrystologiczna wizja Ojców ukształtowana była przez symbolikę odczytaną na podstawie egzegezy biblijnej. Tak więc, główną zasadą i źródłem budownictwa sakralnego – zarówno w sensie symbolicznym, jak i praktycznym – był dla Ojców krzyż Chrystusa oraz odwieczna mądrość i doskonałość Boga. We wczesnochrześcijańskim budownictwie sakralnym odzwierciedliła się ona w stosowaniu zasady *modus, species, ordo* (miara, forma i porządek). W budownictwie sakralnym da się to zauważyć w zastosowaniu symboliki liczb 4, 8 oraz 100, którą Ojcowie Kościoła wyprowadzali z tekstu Biblii. Symbolika liczb w interpretacji Ojców przekładała się na figury geometryczne: 4 – kwadrat, prostokąt; 8 – ośmiokąt; 100 – okrąg. Okrąg, trójkąt, kwadrat to figury geometryczne, którymi sztuka posługuje się powszechnie. Mają one znaczenie religijne i kosmiczne. W chrześcijaństwie figury geometryczne łączą się, tworząc symbolikę odnoszącą się do Chrystusa i krzyża. Figury geometryczne wyprowadzone z chrystologicznej egzegezy Biblii dyktowały rozwiązania architektoniczne. Można powiedzieć, iż myśl Ojców Kościoła miała dla budownictwa sakralnego nie tylko znaczenie symboliczne, ale także praktyczne.

Rev. prof. Bazyli Degórski, OSPPE, Angelicum

Comments on Christian temples in the vision of the Church Fathers

The Church Fathers' view of Christian temples is linked to their Christocentric vision of the world, which was reflected in patristic biblical exegesis. For them, the Old Testament is contained in the New, and the New in the Old. Such Christological biblical exegesis influenced both painting and sculpture, as well as sacred building and patristic anthropology.

The most important and basic symbol of the Fathers' biblical exegesis is the cross of Christ. For Christians, the cross is the wood that allows them to cross the sea of life. The Church Fathers refer to the cross and the quadrangle in connection with the four rivers that flow out of paradise and irrigate the church and the mountain. Two figures of the Church were associated with the square. Noah's Ark in the NT is a figure of the Church because it was formed from a square. Another ideal of the Christian temple is the Heavenly Jerusalem, whose length is equal to its width and is a square. The Ark, like Jerusalem, becomes a metaphor, a transfer of images of the earthly world to the heavenly realm.

The tree of the cross not only constitutes the inner temple, but also defines the structure of the outer temple, the building of worship. The harmony between the two temples brings all creation back to God through the cross. Also Christ, the high priest who presides over the liturgical assembly and offers sacrifice to God, is visible in the plan of the worship building and in all the other parts that converge into the harmonious unity of its architectural plan. The plan of the early Christian basilica often reflected the shape of the cross, which was placed in the geometric figure of a rectangle or square. A completely new element in such a plan was the T-shaped transept, which intersected the nave or a number, always odd, of longitudinal aisles. Thus, the cross inscribed in a square, reflects the Christian concept according to which the world is created for man, and man is born to sing God's glory: outstretched arms (horizontal line) and straight body (vertical line) form a square.

Numerous forms of **circular Christian's cult buildings** were also known. They were connected with the figure of the octagon and the symbolism of the numbers 8 and 100. The number 100 was represented on the right hand with the index finger forming a circle; it was a symbol of the highest perfection, as well as a symbol of the glory achieved by martyrs and virgins. For the patristic symbolism of the circle, the exegesis of the Book of Ezekiel was of great importance.

The Fathers' Christological vision was shaped by symbolism read from biblical exegesis. Thus, the main principle and source of sacred building – both symbolically and practically – for the Fathers was the cross of Christ and the eternal wisdom and perfection of God. In early Christian sacred construction, this was reflected in the application of the principle of *modus, species, ordo* (measure, form and order). In sacral construction it can be seen in the use of the symbolism of the numbers 4, 8 and 100, which the Church Fathers derived from the text of the Bible. The symbolism of numbers as interpreted by the Fathers was translated into geometric figures: 4 – square, rectangle; 8 – octagon; 100 – circle. The circle, triangle, square are geometric figures that art commonly uses. They have religious and cosmic significance. In Christianity, geometric figures combine to create symbolism relating to Christ and the cross. Geometric figures derived from the Christological exegesis of the Bible dictated architectural solutions. It can be said that the thought of the Church Fathers had not only symbolic, but also practical significance for sacred construction.

P. Prof. Basil Degórski, OSPPE, Angelicum

Note sui templi cristiani nella visione dei Padri della Chiesa

La visione dei templi cristiani da parte dei Padri della Chiesa era legata alla loro visione cristocentrica del mondo, che si rifletteva nell'esegesi biblica patristica. Per loro, l'Antico Testamento è contenuto nel Nuovo e il Nuovo nell'Antico. Questa esegesi biblica cristologica influenzò sia la pittura che la scultura, così come l'edilizia sacra e l'antropologia patristica.

Il simbolo più importante e fondamentale dell'esegesi biblica dei Padri è la croce di Cristo. Per i cristiani, la croce è il legno che permette di attraversare il mare della vita. I Padri della Chiesa fanno riferimento alla croce e al quadrilatero in relazione ai quattro fiumi che sgorgano dal paradiso e irrigano la chiesa e la montagna. Due figure della Chiesa sono state associate al quadrato. L'Arca di Noè nel Nuovo Testamento è una figura della Chiesa perché era formata da un quadrato. Un altro ideale del tempio cristiano è la Gerusalemme celeste, la cui lunghezza è uguale alla larghezza ed è un quadrato. L'Arca, come Gerusalemme, diventa una metafora, un trasferimento di immagini del mondo terreno al regno celeste.

L'albero della croce non solo costituisce il tempio interno, ma definisce anche la struttura del tempio esterno, l'edificio di culto. L'armonia tra i due templi riporta tutta la creazione a Dio attraverso la croce. Anche Cristo, il sommo sacerdote che presiede l'assemblea liturgica e offre il sacrificio a Dio, è visibile nella pianta dell'edificio di culto e in tutte le altre parti che convergono nell'unità armoniosa del suo piano architettonico. La pianta della basilica paleocristiana rifletteva spesso la forma della croce, che era collocata nella figura

geometrica di un rettangolo o di un quadrato. Un elemento completamente nuovo in tale pianta era il transetto a forma di T, che attraversava la navata centrale o sempre un numero dispari di navate longitudinali. Così, la croce inscritta in un quadrato riflette la concezione cristiana secondo cui il mondo è fatto per l'uomo e l'uomo è nato per cantare la gloria di Dio: le braccia tese (linea orizzontale) e il corpo diritto (linea verticale) formano un quadrato. Si conoscono anche numerose **forme circolari di edifici** di culto cristiani. Questi erano legati alla figura dell'ottagono e al simbolismo dei numeri 8 e 100. Il numero 100 era rappresentato sulla mano destra con l'indice che formava un cerchio; era simbolo della massima perfezione e anche della gloria raggiunta da martiri e vergini. Per il simbolismo patristico del cerchio, è stata di grande importanza l'esegesi del Libro di Ezechiele.

La visione cristologica dei Padri è stata plasmata dal simbolismo letto dall'esegesi biblica. Così, il principio e la fonte principale dell'edilizia sacra - sia simbolicamente che praticamente - era per i Padri la croce di Cristo e l'eterna sapienza e perfezione di Dio. Nell'edilizia sacra paleocristiana ciò si rifletteva nell'applicazione del principio di *modus, species, ordo* (misura, forma e ordine). Nell'edilizia sacra, ciò si può notare nell'uso del simbolismo dei numeri 4, 8 e 100, che i Padri della Chiesa hanno derivato dal testo della Bibbia. Il simbolismo dei numeri interpretato dai Padri fu tradotto in figure geometriche: 4 - quadrato, rettangolo; 8 - ottagonò; 100 - cerchio. Il cerchio, il triangolo, il quadrato sono figure geometriche che l'arte utilizza universalmente. Hanno un significato religioso e cosmico. Nel cristianesimo, le figure geometriche si combinano per creare un simbolismo relativo a Cristo e alla croce. Le figure geometriche derivate dall'esegesi cristologica della Bibbia hanno dettato soluzioni architettoniche. Si può dire che il pensiero dei Padri della Chiesa aveva un significato non solo simbolico ma anche pratico per l'edilizia sacra.

Jerzy Uścińowicz prof. dr hab. inż. arch., Politechnika Białostocka

Stary Rzym–Nowy Rzym. Ekumenizm stosowany w architekturze i sztuce pogranicza chrześcijańskiego Wschodu i Zachodu

Europa to teren kulturowego i religijnego pogranicza. Tkwi zarówno w kulturze łacińskiej, zachodnio-katolickiej Starego Rzymu, jak i w greko-słowiańskiej, wschodnio-ortodoksyjnej Nowego Rzymu.

Pomimo trwałego rozejścia się obu Kościołów w 1054 r., demonstracyjnych aktów separacji, a nieraz wrogości, sztuka wykazywała niejednokrotnie swą niezależność. Działo się tak choćby ze sztuką ikony pisanej na ścianach zachodnich gotyckich kościołów w epoce pierwszych Jagiellonów czy architektury gotyckich cerkwi XV–XVI w.

Dziś, wraz z wyostreniem się świadomości ekumenicznej, rejestrujemy żywe symptomy wymiany wartości i różnych form kultu. W duchu tradycji pogranicza, na współczesnym już poziomie świadomości oraz doświadczenia artystycznego i religijnego współczesna sztuka sakralna wchodzi dziś odważnie do naszych świątyń, klinem wbijając się pomiędzy wytyczone przez nie strefy ustalonych już podziałów. To sztuka prowokująca refleksję teologiczną i estetyczną, stojąca ponad podziałami, wymuszająca dialog oraz wymianę wartości i idei. Jest próbą syntezy sztuki chrześcijańskiego Zachodu i Wschodu. Wyrazem ekumenicznej jedności w sztuce.

Jerzy Uścińowicz prof. PhD DSc Eng. Arc., Bialystok Polytechnic

Old Rome–New Rome. Ecumenism as applied to the architecture and art of the borderlands of the Christian East and West

Europe is a cultural and religious borderland. It is immersed both in the Latin, Western Catholic culture of the Old Rome and the Greek-Slavic, Eastern Orthodox culture of the New Rome.

Despite the permanent parting of the two Churches in 1054, despite ostentatious acts of separation, and sometimes hostility, art often showed its independence. This is the case, for example, of the art of the icons written on the walls of western Gothic churches in the era of the first Jagiellons or the architecture of the Gothic church of the XV–XVI century.

Today, with the sharpening of ecumenical consciousness, we are registering vivid symptoms of an exchange of values and different forms of worship. In the spirit of the borderland tradition, on a contemporary level of consciousness and of artistic and religious experience, contemporary sacred art today boldly enters our churches, wedging itself between the zones of established divisions. It is an art that provokes theological and aesthetic reflection, standing above divisions, forcing dialogue and an exchange of values and ideas. It is an attempt at a synthesis of the art of the Christian West and East. An expression of ecumenical unity in art.

Jerzy Uścińowicz prof. dr hab. inż. arch., Università di Tecnologia di Białystok

Vecchia Roma-Nuova Roma. L'ecumenismo applicato all'architettura e all'arte della terra di confine tra l'Oriente e l'Occidente cristiano

L'Europa è una terra di confine culturale e religioso. È incorporata sia nella cultura cattolica latina e occidentale della Vecchia Roma che in quella greco-slava e ortodossa orientale della Nuova Roma.

Nonostante la separazione definitiva delle due Chiese nel 1054, gli atti dimostrativi di separazione e talvolta di ostilità, l'arte ha spesso mostrato la sua indipendenza. È il caso, ad esempio, dell'arte delle icone scritte sulle pareti delle chiese gotiche occidentali all'epoca dei primi Jagelloni o dell'architettura delle chiese gotiche nel XV-XVI secolo.

Oggi, con l'acuirsi della coscienza ecumenica, registriamo vividi sintomi di uno scambio di valori e di diverse forme di culto. Nello spirito della tradizione delle terre di confine, a un livello contemporaneo di coscienza e di esperienza artistica e religiosa, l'arte sacra contemporanea entra oggi con coraggio nelle nostre chiese, incuneandosi tra le zone di divisione consolidate. È un'arte che provoca la riflessione teologica ed estetica, che si pone al di sopra delle divisioni, costringendo al dialogo e allo scambio di valori e idee. È un tentativo di sintetizzare l'arte dell'Occidente e dell'Oriente cristiano. Un'espressione di unità ecumenica nell'arte.

ks. Piotr Szczur, prof. dr hab. KUL

Typologia wczesnochrześcijańskich bazylik

W referacie podjęto istotny problem badawczy związany z typologią wczesnochrześcijańskich bazylik. W związku z tym omówione zostały dwie główne kwestie: pierwsza dotyczy przedstawienia różnych form architektonicznych wczesnochrześcijańskich bazylik, a druga ich dekoracji. W konkluzji podkreślono, że w starożytności nie istniał typ budowli, który byłby charakterystyczny dla chrześcijańskich bazylik i jednoznacznie wskazywałby na liturgiczne przeznaczenie budowli. Przy wznoszeniu bazylik najprawdopodobniej również nie kierowano się symboliką chrześcijańską, która – jak się wydaje – była formułowana a posteriori, lecz korzystano z istniejących już wzorców architektonicznych, w których przestrzeń można było zorganizować w taki sposób, aby dostosować ją do sprawowanych obrzędów. Na chrześcijańskie i liturgiczne przeznaczenie konkretnych budowli wskazuje przede wszystkim ich dekoracja o tematyce chrześcijańskiej oraz ich umiejscowienie w zespołach budynków sakralnych.

Piotr Szczur, PhD DSc. Catholic University of Lublin

Typology of early Christian baptisteries

The paper addresses an important research problem related to the typology of early Christian baptisteries. In this connection, two main issues are discussed: the first concerns the representation of various architectural forms of early Christian baptisteries, and the second concerns their decoration. In conclusion, it was emphasized that in antiquity there was no building type that was characteristic of Christian baptisteries, one that would unambiguously indicate the liturgical purpose of the building. The erection of baptisteries was also most likely not guided by Christian symbolism, which seems to have been formulated *a posteriori*; instead already existing architectural patterns were used, ones that allowed for organizing the space to accommodate the rites being performed. The Christian and liturgical purpose of specific buildings is indicated primarily by their Christian-themed decoration and their placement in complexes of religious buildings.

Rev. Piotr Szczur, prof. dr hab. KUL

Tipologia dei battisteri paleocristiani

L'articolo affronta un importante problema di ricerca relativo alla tipologia dei battisteri paleocristiani. A questo proposito, sono state discusse due questioni principali: la prima riguarda la rappresentazione delle diverse forme architettoniche dei battisteri paleocristiani e la seconda la loro decorazione. In conclusione, è stato sottolineato che nell'antichità non esisteva una tipologia costruttiva caratteristica dei battisteri cristiani che indicasse chiaramente la finalità liturgica dell'edificio. La costruzione dei battisteri, inoltre, molto probabilmente non era guidata dal simbolismo cristiano, che sembra essere stato formulato *a posteriori*, ma utilizzava modelli architettonici già esistenti, in cui lo spazio poteva essere organizzato in modo da accogliere i riti da celebrare. La finalità cristiana e

liturgica di determinati edifici è indicata soprattutto dalla loro decorazione a tema cristiano e dalla loro collocazione all'interno di complessi di edifici religiosi.

Anna Agata Kantarek prof. dr hab. inż. arch. Politechnika Krakowska

Ślady w przestrzeni. Świętość.

Podjęto refleksję nad relacjami trójwymiarowej przestrzeni fizycznej i przestrzeni Świętej. Świętość rozumiana jest tu jako atrybut Boga. W dyskursie z popularnym rozróżnieniem Sacrum i Profanum przedstawiono hierarchię rodzajów przestrzeni – od przed-świętej i świętej aż po Obecność Pana Jezusa w Najświętszym Sakramencie, a także człowieka, który może być Święty Obecnością Boga oraz wspólnoty Kościoła Chrystusowego. Powyższe rozpatrywać należy tak w aspekcie ontologicznym, jak i w zakresie percepcji przestrzeni.

Anna Agata Kantarek prof. PhD DSc Eng. Arc. Cracow University of Technology

"Traces in Space. Holiness"

A reflection was undertaken on the relationship of three-dimensional, physical space and Sacred space. Sanctity is understood here as an attribute of God. In discourse with the popular distinction between Sacred and Profane, a hierarchy of types of space was presented – from the pre-sacred and sacred to the Presence of the Lord Jesus in the Blessed Sacrament, as well as the human being who can be the Sacred by the Presence of God and the Community of Christ's Church. The above should be considered both in terms of the ontology and the perception of space.

Anna Agata Kantarek prof. dr hab. inż. arch. Università di Tecnologia di Cracovia

Tracce nello spazio. Sacralità.

È stata intrapresa una riflessione sul rapporto tra spazio fisico tridimensionale e spazio sacro. La santità è qui intesa come attributo di Dio. In relazione alla distinzione popolare tra Sacrum e Profanum, viene presentata una gerarchia di tipi di spazio – da quello pre-sacro e sacro alla Presenza del Signore Gesù nel Santissimo Sacramento, così come l'essere umano che può essere la Santo con la Presenza di Dio e la comunità della Chiesa di Cristo. Quanto sopra è considerato sia ontologicamente che in termini di percezione dello spazio.

Anna Maria Wierzbicka dr hab. inż. arch., prof. uczelni, Politechnika Warszawska

Rola światła w architekturze znaczeniowej

W architekturze, światło odgrywa niezwykle istotną rolę. W kontekście obiektów sakralnych, staje się nośnikiem głębszych eschatologicznych treści. Praca skupia się na badaniu współczesnej architektury sakralnej i jej znaczenia, gdzie światło odgrywa szczególną rolę. Ważnym aspektem badań była analiza światła w kontekście uniwersalnej symboliki sakralnej. W analizie uwzględniono wszystkie aspekty, a szczególną uwagę poświęcono wnętrzom, które analizowano pod kątem narracji od zmierzchu do świtu. Wykorzystano nowoczesne narzędzia, takie jak techniki komputerowe, aby przeprowadzić prezentacje i badania. Dzięki wirtualnym modelom można było lepiej zrozumieć rolę światła, w zależności od pory dnia i pory roku. W pracy przeanalizowano obiekty takich wybitnych projektantów, jak: Le Corbusier, Campo Baeza, Stanisław Niemczyk, Alvaro Siza, Peter Zumthor, Tado Ando, Mario Botta, Luis Khan i Hans van der Laan. Badania i wnioski z nich znalazły zastosowanie zarówno w dydaktyce, jak i w praktycznym procesie projektowym.

Anna Maria Wierzbicka PhD DSc Eng. Arc., univ. prof., Warsaw Polytechnic

The role of light in meaningful architecture

In architecture, light plays an extremely important role. In the context of sacred buildings, it becomes a carrier of deeper eschatological content. The work focuses on the study of contemporary sacred architecture and its meaning, where light plays a special role. An important aspect of the research was the analysis of light in the context of universal sacred symbolism. All aspects were included in the analysis, and special attention was paid to the interiors, which were analyzed in terms of the narrative from dusk to dawn. Modern tools such as computer techniques were used to conduct presentations and research. Thanks to virtual models, it was possible to better understand the role of light, depending on the time of day and season. The study analyzed the objects of such prominent designers as Le Corbusier, Campo Baeza, Stanislaw Niemczyk, Alvaro Siza, Peter Zumthor, Tado Ando, Mario Botta, Luis Khan and Hans van der Laan. The research and conclusions have been applied both in didactics and in the practical design process.

Anna Maria Wierzbicka Dottore di ricerca in ingegneria architettonica, prof. dell'università, Università di Tecnologia di Varsavia

Il ruolo della luce nell'architettura significativa

In architettura, la luce svolge un ruolo estremamente importante. Nel contesto degli edifici sacri, diventa portatrice di un contenuto escatologico più profondo. Il lavoro si concentra sullo studio dell'architettura sacra contemporanea e del suo significato, dove la luce gioca un ruolo speciale. Un aspetto importante della ricerca è stato l'analisi della luce nel contesto del simbolismo sacro universale. Tutti gli aspetti sono stati inclusi nell'analisi e un'attenzione particolare è stata rivolta agli interni, analizzati in termini di narrazione dal tramonto all'alba.

Per realizzare le presentazioni e le ricerche sono stati utilizzati strumenti moderni come le tecniche informatiche. Grazie ai modelli virtuali, è stato possibile comprendere meglio il ruolo della luce, a seconda dell'ora del giorno e della stagione dell'anno. Lo studio ha analizzato gli oggetti di importanti designer come Le Corbusier, Campo Baeza, Stanislaw Niemczyk, Alvaro Siza, Peter Zumthor, Tado Ando, Mario Botta, Luis Khan e Hans van der Laan. Le ricerche e loro conclusioni sono state applicate sia alla didattica che al processo pratico di progettazione.

Gabriela Manzi – Zamudio, PhD DSc Arc. Prof. titular, Univesidad de Chile

La arquitectura sacra moderna frente a la antigua en Chile

Las primeras iglesias modernas le aplican al espacio sagrado los descubrimientos que traen desde el terreno de la industria, o de espacios privados donde primara la pura belleza, o de lugares destinados a la asamblea piadosa. Pero al mismo tiempo, la arquitectura descubre que los materiales y los recursos de construcción cotidianos - esa especie de alfabeto de la modernidad - pueden adquirir un quantum de libertad en la estructura del templo, donde el tiempo y el espacio pierden su condición homogénea y mensurable, y le dan lugar a otra forma de existencia que había ido quedando marginada por la ciencia y por la técnica. La iglesia de los benedictinos no es grande. Pero ya desde la distancia resulta sorprendente la forma en la que se posa en el marco imponente de los Andes. Su fuerza no está en adaptarse a la montaña sino en distinguirse de ella: con la sencillez.

Los inicios de la arquitectura religiosa chilena se enmarca en un contexto de una colonia lejana, pobre y aislada, donde las calamidades naturales (terremotos, tsunamis, inundaciones, etc.) formaron parte del paisaje que ofrecía este apartado lugar. La reproducción de una arquitectura religiosa europea entendida en nuevos paisajes con materialidades diferentes a las originales, le imprime a estos inicios de evangelización española una particularidad de riqueza artística y religiosa reflejada en las pequeñas redondeadas y blancas iglesias del Desierto de Atacama, hechas de barro y madera de cactus, y en las iglesias de Chiloe, al sur del continente, realizadas íntegramente con maderas nativas, con ensambles desprovistos de clavos.

Los aspectos tecnológicos y paisajísticos serán los verdaderos protagonistas de esta primera etapa, aunque serán posteriormente retomados por la Modernidad bajo la mirada proveniente de la Revolución Industrial, específicamente traídos desde los espacios para la industria, donde se destacan las grandes luces y la incorporación de la luz mediante sistemas estructurales que permiten darle libertad al espacio. El arquetipo clásico se rompe, mediante innovación tecnológica la cual permite ofrecer nuevos espacios para la meditación y el encuentro divino entendidos en paisajes singulares y específicos.

Revisaremos las Iglesias del Desierto de Atacama, la Escuela Chilota de Arquitectura Religiosa en Madera como ideología de evangelización con una forma arquitectónica cultural y territorial.

De la etapa Moderna, dispuesta bajo nuevos paradigmas tecnológicos y paisajísticos, observaremos nuevas maneras de entender la fe contemporánea con ejemplos como la Iglesia de los Sacramentinos, como copia de la Iglesia del Sacré Coeur en Paris, pero construida en hormigón armado; la Iglesia de los Benedictinos, la cual marca un antes y un después en la Arquitectura Religiosa Chilena, desde la forma en como entiende el recorrido de la luz divina y el dialogo propuesto con el paisaje de la Cordillera de los Andes ; La Catedral de Chillan

Prof. PhD DSc Arc. Gabriela Manzi-Zamudio, University of Chile

Modern versus ancient sacred architecture in Chile

The first modern churches apply to the sacred space the discoveries they bring from the field of industry, or from private spaces where pure beauty prevails, or from places destined for pious assembly. But at the same time, architecture discovers that everyday construction materials and resources - that sort of alphabet of modernity - can acquire a quantum of freedom in the structure of the temple, where time and space lose their homogeneous and measurable condition, and give way to another form of existence that had been marginalized by science and technology. The Benedictine church is not large. But already from a distance it is surprising how it perches in the imposing frame of the Andes. Its strength is not in adapting itself to the mountain but in distinguishing itself from it: with simplicity.

The beginnings of Chilean religious architecture are framed in the context of a distant, poor and isolated colony, where natural calamities (earthquakes, tsunamis, floods, etc.) were part of the landscape offered by this isolated place. The reproduction of a European religious architecture in new landscapes with materials different from the original ones, imprints on these beginnings of Spanish evangelization a particularity of artistic and religious richness reflected in the small rounded and white churches of the Atacama Desert, made of mud and cactus wood, and in the churches of Chiloe, to the south of the continent, made entirely with native woods, assembled without nails.

The technological and landscape aspects will be the true protagonists of this first stage, although they will be later taken up again by Modernity under the gaze coming from the Industrial Revolution, specifically brought from the spaces for the industry, where the great lights and the incorporation of light through structural systems that allow giving freedom to the space stand out. The classical archetype is broken, through technological innovation which allows to offer new spaces for meditation and divine encounter in unique and specific landscapes.

From the Modern stage, arranged under new technological and landscape paradigms, we will observe new ways of understanding contemporary faith with examples such as the Church of the Sacramentines, as a copy of the Sacré Coeur Church in Paris, but built in reinforced concrete; the Church of the Benedictines, which marks a period before and after in Chilean Religious Architecture, regarding the way it understands the path of the divine light and the dialogue proposed with the landscape of the Andes Mountains; the Cathedral of Chillán, which was built in the Atacama Desert.

Gabriela Manzi – Zamudio, PhD DSc Arc. Professore ordinario, Università del Cile

Architettura sacra moderna contro architettura antica in Cile

Le prime chiese moderne applicano allo spazio sacro le scoperte che portano dal campo dell'industria, o degli spazi privati dove prevale la pura bellezza, o dei luoghi destinati alle pie assemblee. Ma allo stesso tempo, l'architettura scopre che i materiali e le risorse edilizie di tutti i giorni – quella sorta di alfabeto della modernità – possono acquisire un quantum di libertà nella struttura del tempio, dove il tempo e lo spazio perdono la loro condizione omogenea e misurabile, e fanno spazio a un'altra forma di esistenza che era stata emarginata dalla scienza e dalla tecnologia. La chiesa benedettina non è grande. Ma anche da lontano colpisce il modo in cui si inserisce nell'imponente scenario delle Ande. La sua forza non sta nell'adattarsi alla montagna, ma nel distinguersi da essa: con la semplicità che la contraddistingue.

Gli inizi dell'architettura religiosa cilena sono inquadrati nel contesto di una colonia lontana, povera e isolata, dove le calamità naturali (terremoti, tsunami, inondazioni, ecc.) facevano parte del paesaggio offerto da questo luogo isolato. La riproduzione di un'architettura religiosa europea intesa in nuovi paesaggi con materiali diversi da quelli originali, conferisce a questi inizi dell'evangelizzazione spagnola una particolare ricchezza artistica e religiosa che si riflette nelle piccole chiese arrotondate e bianche del deserto di Atacama, fatte di fango e legno di cactus, e nelle chiese di Chiloe, nel sud del continente, realizzate interamente in legno nativo, con assemblaggi privi di chiodi.

Passeremo in rassegna le Chiese del Deserto di Atacama, la Scuola di Architettura Religiosa Chilote di Wood come ideologia di evangelizzazione con una forma architettonica culturale e territoriale.

Dalla fase moderna, disposta secondo nuovi paradigmi tecnologici e paesaggistici, osserveremo nuovi modi di intendere la fede contemporanea con esempi come la Chiesa delle Sacramentine, copia della Chiesa del Sacro Cuore di Parigi, ma costruita in cemento armato; la Chiesa dei Benedettini, che segna un prima e un dopo nell'architettura religiosa cilena, per il modo in cui intende il percorso della luce divina e il dialogo proposto con il paesaggio della Cordigliera delle Ande; la Cattedrale di Chillan costruita nel deserto di Atacama.

Prof. dr hab. architekt Gabriela Manzi-Zamudio, Uniwersytet w Chile

Nowoczesna a starożytna architektura sakralna w Chile

Pierwsze nowoczesne kościoły stosują w przestrzeni sakralnej odkrycia, które przenoszą z dziedziny przemysłu lub z przestrzeni prywatnych, w których dominuje czyste piękno, lub z miejsc przeznaczonych do pobożnych zgromadzeń. Ale jednocześnie architektura odkrywa, że codzienne materiały budowlane i zasoby – ten rodzaj alfabetu nowoczesności – mogą

uzyskać element wolności w strukturze świątyni, gdzie czas i przestrzeń tracą swój jednorodny i mierzalny stan i ustępują miejsca innej formie istnienia, która została zmarginalizowana przez naukę i technologię. Benedyktyński kościół nie jest duży. Ale już z daleka zaskakuje tym, w jaki imponujący sposób wpisuje się w ramy Andów. Jego siła nie polega na dopasowaniu się do góry, ale na odróżnieniu się od niej: z prostotą.

Początki chilijskiej architektury sakralnej są osadzone w kontekście odległej, biednej i odizolowanej kolonii, gdzie klęski żywiołowe (trzęsienia ziemi, tsunami, powodzie itp.) wpisywały się w krajobraz tego odizolowanego miejsca. Reprodukacja europejskiej architektury religijnej, w nowych krajobrazach i z użyciem materiałów odmiennych od oryginalnych, odciska na tych początkach hiszpańskiej ewangelizacji szczególne bogactwo artystyczne i religijne odzwierciedlone w małych zaokrąglonych i białych kościołach pustyni Atakama, wykonanych z błota i drewna kaktusowego, oraz w kościołach Chiloe, na południu kontynentu, wykonanych w całości z rodzimego drewna, z montowanych bez zastosowania gwoździ.

Dokonywać przeglądu kościołów pustyni Atakama, Szkoły Architektury Religijnej Chilote w Wood jako ideologii ewangelizacji poprzez kulturową i terytorialną formę architektoniczną.

Z etapu nowoczesnego, zaaranżowanego w ramach nowych paradygmatów technologicznych i krajobrazowych, będziemy obserwować nowe sposoby rozumienia współczesnej wiary na przykładach takich jak Kościół Sakramentek, będący kopią Kościoła Sacré Coeur w Paryżu, ale zbudowany z żelbetu; Kościół Benedyktynów, który wyznacza w chilijskiej architekturze religijnej granicę przed i po w stosunku do sposobu, w jaki rozumie ścieżkę boskiego światła i dialogu zaproponowanego z krajobrazem Andów; Katedra w Chillan; Kościół Sakramentek, który jest kopią Kościoła Sacré Coeur w Paryżu, ale zbudowany z żelbetu; Kościół Benedyktynów, który wyznacza przed i po w chilijskiej architekturze religijnej, od sposobu, w jaki rozumie ścieżkę boskiego światła i dialogu zaproponowanego z krajobrazem Andów; Katedra w Chillan, która została zbudowana na pustyni Atakama.

Kazimierz Butelski, dr hab. inż. arch. prof. uczelni, Politechnika Krakowska

Volta do Mar: Architektura sakralna jako proces - Gdynia, Harrisa, Las Condes, Kato Pyrgos, Konstantynopol

Skupimy się na analizie fascynujących aspektów architektury sakralnej, uwzględniając różnorodne konteksty kulturowe i historyczne. Przedstawimy wybrane charakterystyczne cechy dla każdego z omawianych przykładów. Rozpocznemy od pojęcia "Niepodległości", który znakomicie odzwierciedla Sanktuarium M.B. Królowej Matki Nadziei i św. Maksymiliana w Gdyni. Projekt autorstwa Zbigniewa Kupca wyróżnia się nie tylko ze względu na swoją architekturę, ale także bogatą historię. Następnie w Libanie zgłębimy "Ekumenizm" Bazyliki Matki Boskiej Libańskiej w Harrisa, autorstwa Pierre'a El Khoury'ego. To miejsce nie tylko integruje różne grupy religijne - chrześcijan, muzułmanów i druzów - w oddawaniu czci Matce Boskiej, ale również harmonijnie wkomponowuje się w otaczający krajobraz. W Chile, poznamy ideę "Poświęcenia" na przykładzie Kościoła Benedyktynów w Las Condes. Ten kościół, zaprojektowany przez brata Martina Correa Prietto i Ojca Gabriela Guarda Geywitza, jest symbolem poświęcenia dla duchowego powołania. Autorzy, porzucając karierę architektoniczną, wybrali życie zakonne dla zrealizowania tego projektu. Na Cyprze zgłębimy historię i symbolikę "Światła" w Panagia Galoktisti. To najstarszy kościół na Cyprze. Pomimo anonimowego architekta tej XII-XIV-wiecznej budowli, sama struktura wyróżnia się - ponieważ używano do jego budowy mleka do przygotowania zaprawy, pozbawiono go okien. Spowodowało to powstanie silnego kontrastu między wnętrzem a zewnątrz. W bizantyńskim Konstantynopolu skoncentrujemy się na "Dźwięku" w Hagia Irne, kościele Pokoju Bożego w Stambule. Powstały w IV wieku za czasów Konstantyna, odbudowany przez Justyniana w 532 roku, jest jedynym kościołem w Konstantynopolu, który nigdy nie został przekształcony w meczet. Fenomenem jest to iż zachował akustykę z czasów swego powstania. Wykażemy, że architektura sakralna nie tylko służy jako miejsce kultu, ale również przenosi ze sobą głębokie znaczenia, harmonię i historię, tworząc integralną część krajobrazu kulturowego.

Kazimierz Butelski, PhD DSc Eng. Arc., univ.prof. Cracow University of Technology

Volta do Mar: Sacred Architecture as a Process - Gdynia, Harrisa, Las Condes, Kato Pyrgos, Constantinople

We will focus on analyzing fascinating aspects of sacred architecture, taking into account various cultural and historical contexts. We will present selected characteristic features for each of the examples discussed. We will begin with the concept of "Independence," which is brilliantly reflected in the Sanctuary of Queen Mother of Hope and St. Maximilian in Gdynia. The project, designed by Zbigniew Kupiec, stands out not only for its architecture, but also for its rich history. Next, in Lebanon, we will explore the "Ecumenism" of the Basilica of Our Lady of Lebanon in Harris, by Pierre El Khoury. This place not only integrates different religious groups - Christians, Muslims and Druze - in worshipping the Virgin Mary, but also blends harmoniously into the surrounding landscape. In Chile, we'll explore the idea of

"Consecration" through the example of the Benedictine Church in Las Condes. This church, designed by Brother Martin Correa Prietto and Father Gabriel Guarda Geywitz, is a symbol of dedication to a spiritual vocation. The authors, abandoning their architectural careers, chose monastic life to realize this project. In Cyprus, we will explore the history and symbolism of the "Light" in Panagia Galoktisti. It is the oldest church in Cyprus. Despite being built by an anonymous architect the structure of this 12th-14th century building, itself stands out - since milk was used to prepare mortar for its construction, it was devoid of windows. This resulted in a strong contrast between the interior and exterior. In Byzantine Constantinople, we will focus on the "Sound" in Hagia Irne, the Church of Divine Peace in Istanbul. Built in the 4th century under Constantine, rebuilt by Justinian in 532, it is the only church in Constantinople that has never been converted into a mosque. The phenomenon is that it has preserved the acoustics from the time of its construction. We will demonstrate that sacred architecture not only serves as a place of worship, but also carries deep meanings, harmony and history, forming an integral part of the cultural landscape.

Kazimierz Butelski, Ph.D. Eng. arch. prof. dell'università, Università di Tecnologia di Cracovia
Volta do Mar: l'architettura sacra come processo - Gdynia, Harrisa, Las Condes, Kato Pyrgos, Costantinopoli

Ci concentreremo sull'analisi degli aspetti affascinanti dell'architettura sacra, tenendo conto dei vari contesti culturali e storici. Presenteremo alcuni tratti caratteristici di ciascuno degli esempi discussi. Inizieremo con la nozione di "indipendenza", che si riflette brillantemente nel Santuario di M.B. Regina Madre della Speranza e San Massimiliano a Gdynia. Il progetto di Zbigniew Kupiec si distingue non solo per l'architettura, ma anche per la sua ricca storia. In seguito, in Libano, esploreremo l'"ecumenismo" della Basilica di Nostra Signora del Libano ad Harris, opera di Pierre El Khoury. Questo sito non solo integra diversi gruppi religiosi - cristiani, musulmani e drusi - nella venerazione della Vergine Maria, ma si inserisce anche armoniosamente nel paesaggio circostante. In Cile, esploreremo l'idea di "consacrazione" attraverso l'esempio della chiesa benedettina di Las Condes. Questa chiesa, progettata da Fratel Martin Correa Prietto e Padre Gabriel Guarda Geywitz, è un simbolo di dedizione a una vocazione spirituale. Gli autori, abbandonando la carriera di architetti, scelsero la vita religiosa per realizzare questo progetto. A Cipro, esploreremo la storia e il simbolismo della "Luce" nella Panagia Galoktisti. È la chiesa più antica di Cipro. Sebbene questo edificio del XII-XIV secolo fu costruito da un anonimo architetto, la struttura stessa si distingue: poiché si usava il latte per preparare la malta per la sua costruzione, era priva di finestre. Il risultato è un forte contrasto tra l'interno e l'esterno. Nella Costantinopoli bizantina, ci concentreremo sul "Suono" di Hagia Irne, la Chiesa della Pace di Dio a Istanbul. Costruita nel IV secolo sotto Costantino e ricostruita da Giustiniano nel 532, è l'unica chiesa di Costantinopoli a non essere mai stata trasformata in moschea. Il fenomeno è che ha conservato l'acustica dell'epoca della sua costruzione. Dimostreremo che l'architettura sacra non serve solo come luogo di culto, ma porta con sé significati profondi, armonia e storia, formando una parte integrante del paesaggio culturale.

Emmanuel Bączkowski, dr szt. muz. Duszpasterstwo Środowisk Twórczych, Warszawa
Wpływ architektury sakralnej w Polsce na rozwój muzyki organowej

Jedynym instrumentem pełniącym dwie funkcje: muzyczną oraz architektoniczno-plastyczną są organy. Architekturę organów, a zwłaszcza prospektu-frontonu instrumentu, determinuje ich nadrzędna funkcja czyli muzyczna. Niemniej jednak, na formę prospektu składa się również wystrój malarski i rzeźbiarski. To, co jest skryte we wnętrzu szafy organowej, także posiada swoją architekturę, poprzez chociażby rozplanowanie głosów i sekcji; ale zależy ponadto od stylu oraz akustyki budowli, w której się znajduje. Inna akustyka jest w kościołach średniowiecznych, zwłaszcza gotyckich (długi czas pogłosu), inna w barokowych (np. w Bazylice w Krzeszowie, dzięki proporcjom budowli i sklepieniu, dźwięk rozchodzi się równomiernie), klasycystycznych, jak również w drewnianych czy powstających współcześnie. Poprzez swoją formę architektoniczną, organy są elementem wyposażenia świątyni, tak jak ołtarze czy ambona. Jeden instrument może być złożony z kilku szaf organowych (organy we Fromborku, Bazylice Licheńskiej). Równolegle z rozwojem muzyki organowej rosły też wymagania w stosunku do wielkości i brzmienia instrumentów. Potrzeba budowania coraz większych instrumentów wpływa na zmianę ich usytuowania. W XV w. przenosi się je z prezbiterium (dowodem są zachowane pozostałości średniowiecznego baldachimu nakrywającego organy w kościele oo. Dominikanów we Wrocławiu), do transeptów (np. małe organy katedry w Pelplinie), jednakże stałe miejsce, do chwili obecnej, znajdują na emporze nad wejściem głównym (np. organy katedry w Oliwie). Zapraszam w niezwykłą podróż po „muzycznej architekturze” czy „architektonicznej muzyce”.

Emmanuel Bączkowski, PhD, Chaplaincy of the Creative Environments, Warsaw
The influence of sacred architecture in Poland on the development of organ music

The only instrument with two functions: musical and architectural-artistic is the organ. The architecture of the organ, especially the prospectus-frontispiece of the instrument, is determined by its primary function, which is musical. Nevertheless, the form of the prospectus also consists of painting and sculptural decoration. What is hidden inside the organ case also has its own architecture, through at least the arrangement of voices and sections; but it also depends on the style and acoustics of the building in which it is located. Acoustics in medieval churches, especially Gothic churches (long reverberation times), differ from those in Baroque churches (e.g., in the Basilica in Krzeszow, due to the proportions of the building and the vaulting, the sound spreads evenly), or in classicist churches, as well as in wooden churches or those being built today. Through its architectural form, the organ, is an element of the temple furnishings just like altars or the pulpit. One instrument can be composed of several organ cabinets (organs in Frombork, Lichen Basilica). In parallel with the development of organ music, the requirements for the size and sound of instruments also grew. The need to build larger and larger instruments influenced a change in their location. In the fifteenth century, they are moved from the chancel (as evidenced by the

surviving remnants of the medieval canopy covering the organ in the Dominican Church in Wroclaw), to the transepts (e.g., the small organ of Pelplin Cathedral), however, the permanent place, until now, is on the emporium above the main entrance (e.g., the organ of Oliwa Cathedral). I invite you to join me on an extraordinary journey through "musical architecture" or "architectural music".

Emmanuel Bączkowski, dottore in musica, Pastorale degli ambienti creativi, Varsavia

L'influenza dell'architettura sacra in Polonia sullo sviluppo della musica per organo.

L'organo è l'unico strumento con due funzioni: musicale e architettonico-artistica. L'architettura dell'organo, e in particolare del prospetto-frontespizio dello strumento, è determinata dalla sua funzione primaria, che è quella musicale. Tuttavia, la forma del prospetto è costituita anche da decorazioni pittoriche e scultoree. Anche ciò che si nasconde all'interno della cassa dell'organo ha una sua architettura, come la disposizione delle voci e delle sezioni; ma dipende anche dallo stile e dall'acustica dell'edificio in cui si trova. L'acustica è diversa nelle chiese medievali, soprattutto in quelle gotiche (lungo tempo di riverbero), nelle chiese barocche (ad esempio, nella Basilica di Krzeszów, grazie alle proporzioni dell'edificio e alle volte, il suono si diffonde in modo uniforme), nelle chiese classiche, così come nelle chiese in legno o in quelle costruite oggi. Per la sua forma architettonica, l'organo è un elemento dell'arredo della chiesa, proprio come gli altari o il pulpito. Uno strumento può essere composto da più armadi d'organo (organi di Frombork, Basilica di Lichen). Parallelamente allo sviluppo della musica per organo, crebbero anche le esigenze in termini di dimensioni e di suono degli strumenti. La necessità di costruire strumenti sempre più grandi influenzò un cambiamento nella loro collocazione. Nel XV secolo furono spostati dal presbiterio (come testimoniano i resti conservati del baldacchino medievale che copriva l'organo nella chiesa domenicana di Breslavia), ai transetti (ad esempio il piccolo organo della cattedrale di Pelplin), ma ancora oggi trovano il loro posto permanente nell'emporio sopra l'ingresso principale (ad esempio l'organo della cattedrale di Oliwa). Vi invito a un viaggio straordinario attraverso "l'architettura musicale" o "la musica architettonica".

Bogusław Podhalański, dr hab. inż. arch., prof. ANS , URK

Ikona Nowosielskiego inspiracją projektu kaplicy grekokatolickiej

Piękno formy architektonicznej jest istotną cechą świątyni, natomiast sztuki piękne – malarstwo i muzyka – są od dawna immanentnymi elementami liturgii. Świątynia również powinna być piękna, a nie przytłaczać swą skalą, dlatego złoty podział był od wieków podstawą kreowania harmonii, poprzez piękno proporcji w architekturze. Niewielkie formy, którymi zwykle są kaplice, mają ugruntowaną pozycję w krajobrazie kulturowym wielu krajów, nie tylko chrześcijańskich. W kręgu oddziaływania kultury bizantyńskiej ikona odgrywa bardzo ważną rolę, „transcendentując” piękno wyobrażonych na niej świętych wizerunków w modlitwę tego, który ją pisze i tego, który ją kontempluje. Artyści XX wieku tworząc swoje ikony, niekiedy odchodzili od typowych treści przedstawień, nadając elementom krajobrazu kulturowego właśnie owo „ikoniczne” znaczenie. Takim artystą był Jerzy Nowosielski, malarz i teolog, którego bogata twórczość, polichromie i krzyże wniosły istotne, duchowe wartości we wnętrza świątyń, które powstały w okresie jego aktywnej działalności jako malarza. W cyklu ikon nazwanych cerkiewkami, znalazła się jedna, dedykowana przez Nowosielskiego profesorowi W. Mokremu. Ikona ta stała się motywem, na kanwie którego zaprojektowana została kapliczka w tradycji grecko-katolickiej, w której – o ile uda się ją zrealizować – znajdą się inne ikony Artysty, których miejsce, według jego słów, winno być w świątyniach, a nie w muzeach. Projekt ten i okoliczności jego powstania są przedmiotem prezentacji, z nadzieją na pomocną dyskusję i uwagi, co do zasadności idei i formy architektonicznej.

Bogusław Podhalański, PhD DSc Eng. Arc., prof. ANS , UAC

Nowosielski's Icon Inspires Greek Catholic Chapel Design

The beauty of architectural form is an essential feature of a temple, while the fine arts – painting and music – have long been immanent elements of the liturgy. A temple should also be beautiful, and should not overwhelm with its scale, which is why for centuries the golden division has been the basis for creating harmony, through the beauty of proportion in architecture. Small forms, which are usually chapels, are well established in the cultural landscape of many countries, not only Christian ones. In the circle of influence of Byzantine culture, the icon plays a very important role, “transcending” the beauty of the holy images depicted on it into the prayer of the one who writes it and the one who contemplates it. Artists of the twentieth century, while creating their icons, sometimes departed from the typical content of representations, giving elements of the cultural landscape precisely this “iconic” meaning. Such an artist was J. Nowosielski, a painter and theologian, whose rich oeuvre, polychromes and crosses brought significant spiritual values to the interiors of temples that were built during his active period as a painter. In a series of icons called “little Orthodox churches”, there was one dedicated by Nowosielski to Professor W. Mokry. This icon became the motif on the basis of which a chapel in the Greek-Catholic tradition was designed, which, if it can be realized, will include other icons of the Artist, whose place,

according to his words, should be in temples and not in museums. This project and the circumstances of its creation are presented, with the hope of helpful discussion and comments on the validity of the idea and architectural form.

Bogusław Podhalański, Ph.D., Prof. ANS, URK

L'icona di Nowosielski ispira il progetto di una cappella greco-cattolica

La bellezza della forma architettonica è una caratteristica essenziale di un tempio, mentre le belle arti - pittura e musica - sono da tempo elementi immanenti della liturgia. Anche il tempio deve essere bello, non opprimente nelle sue dimensioni, ed è per questo che il rapporto aureo è stato per secoli la base per creare armonia, attraverso la bellezza delle proporzioni in architettura. Le piccole forme, che di solito sono cappelle, sono ben radicate nel paesaggio culturale di molti Paesi, non solo cristiani. All'interno del cerchio di influenza della cultura bizantina, l'icona svolge un ruolo molto importante, trascendendo la bellezza delle immagini sacre su di essa raffigurate nella preghiera di chi la scrive e di chi la contempla. Gli artisti del XX secolo, nel creare le loro icone, si sono talvolta discostati dal contenuto tipico delle rappresentazioni, dando agli elementi del paesaggio culturale proprio questo significato "iconico". Un artista di questo tipo è stato Jerzy Nowosielski, pittore e teologo, che con la sua ricca opera, le sue policromie e le sue croci ha apportato significativi valori spirituali agli interni delle chiese create durante il suo periodo di attività pittorica. In un ciclo di icone chiamato Chiesa ortodossa, ce n'era una dedicata da Nowosielski al professor W. Mokry. Questa icona è diventata il motivo su cui è stata progettata una cappella di tradizione greco-cattolica che, se avrà successo, ospiterà le altre icone dell'artista, il cui posto, secondo lui, dovrebbe essere nei santuari e non nei musei. Questo progetto e le circostanze della sua creazione sono l'oggetto di questa presentazione, con la speranza di un'utile discussione e di commenti sulla validità dell'idea e della forma architettonica.

Claudia Raffo, arquitecta, Postgrado en Cultura Asiática, Pontificia Universidad Católica de Chile. Arquitectura Sostenible, Universidad de Chile.

Instructora de Arte y Cultura Internacional, Museo de Arte MOA-Japón.

Naturaleza y espiritualidad - espacio para la vida contemplativa Shinsenkyō en Hakone - Japón

El rol de la naturaleza en el desarrollo de la espiritualidad humana mirado desde la cultura y estética japonesa tradicional, en su arquitectura y paisajismo, y la propuesta del filósofo y ecologista japonés Mokichi Okada con el jardín Shinsenkyō.

Desde la perspectiva cultural japonesa, la naturaleza es creación divina, los seres humanos somos naturaleza y la espiritualidad humana es parte del mundo espiritual que reside en la naturaleza. Es decir, nuestro hábitat natural es vivir integrados a la naturaleza.

Creencia también primigenia, del Shintō, es que el contacto directo y cotidiano con la naturaleza y su efecto "purificador" posibilita la conexión con la propia esencia desarrollando naturalmente la espiritualidad. Es así como en la historia de la arquitectura de creencias japonesas como el Shintō, budismo y otras, sus construcciones tienen como principio la adaptabilidad e integración a su entorno natural, acogiendo las características inherentes del paisaje natural y creando espacios y recorridos de características especiales para el encuentro con el mundo espiritual y divino. Se presentan algunos principios o conceptos estéticos contemplados en el diseño de estos.

Se presenta el Shinsenkyō en Hakone, complejo de jardines e instalaciones culturales, concebido y construido por Mokichi Okada entre 1944 y 1953. Superando dificultades que atravesaba Japón en la posguerra y como propuesta esperanzadora de superación como humanidad, verdadera civilización, con el desarrollo de una cultura espiritual de apreciación, respeto y resguardo de toda la vida. En marzo del año 2021 fue designado y registrado, como sitio de belleza escénica nacional de Japón, categoría que comparte con el jardín zen Ryoanji, el gran buda en Kamakura y el monte Fuji, entre otros.

M. Okada se refiere al papel de la belleza y el arte como fundamental en el desarrollo de la cultura espiritual del ser humano. Por esto, parte de su legado fue la construcción de museos y bellos jardines, donde el poder transformador de la belleza y la naturaleza pudiera tener efecto en quien los visite. Esto es lo que en MOA International llamamos cuidado espiritual y de esta forma es que esperamos que se vayan construyendo espacios para la vida contemplativa, espacios bellos para sociedades bellas y pacíficas, es decir, sociedades compuestas por seres humanos con pensamientos, acciones y sentimientos bellos y pacíficos.

El propósito de esta línea de acción es posibilitar experiencias en contraste a la abrumadora tendencia de la vida hoy de desconexión y fragmentación de la existencia, en la que la presión del tiempo, la eficiencia y la productividad como valor, relega otros planos

de nuestra existencia que también requieren cultivo. Se presenta Shinsenkyō como un jardín que fue inspirado con este propósito y otros en Latinoamérica por su influencia. La experiencia de contemplación y asombro de la belleza de la naturaleza, el despertar de la apreciación y cuidado de la vida y la paz.

Claudia Raffo, architect. Postgraduate degree in Asian culture, Pontificia Universidad Católica de Chile. Sustainable Architecture, Universidad de Chile.

International Art and Culture Instructor, MOA Museum of Art-Japan

Nature and Spirituality – Space for the Vita Contemplativa Shinsenkyo in Hakone – Japan

The role of nature in the development of human spirituality seen from traditional Japanese culture and aesthetics, in its architecture and landscaping, and the proposal of the Japanese philosopher and ecologist Mokichi Okada with the Shinsenkyō garden.

From the Japanese cultural perspective, nature is divine creation, human beings are nature, and human spirituality is part of the spiritual world that resides in nature. That is, our natural habitat is to live integrated with nature.

It is also a primordial belief of Shintō that direct and daily contact with nature and its “purifying” effect enables the connection with one’s own essence, naturally developing spirituality. This is how in the history of the architecture of Japanese beliefs such as Shintō, Buddhism and others, their constructions have as their principle adaptability and integration to their natural environment, embracing the characteristics of the natural landscape and creating spaces and routes with special characteristics for the encounter with the spiritual and divine world. Some aesthetic principles or concepts contemplated in their design are presented.

The Shinsenkyō of Hakone is presented, a complex of gardens and cultural facilities, conceived and built by Mokichi Okada between 1944 and 1953. Overcoming difficulties that Japan was going through in the post-war period and as a hopeful proposal for improvement as humanity, a true civilization, with the development of a spiritual culture of appreciation, respect, and protection of all life. In March 2021, it was designated and registered as a Site of National Scenic Beauty of Japan, a category it shares with the Ryoanji Zen Garden, the Great Buddha in Kamakura, and Mount Fuji, among others.

Okada refers to the role of beauty and art as fundamental in the development of the spiritual culture of human beings. For this reason, part of his legacy was the construction of museums and beautiful gardens, where the transformative power of beauty and nature could influence whoever visits them. This is what at MOA International we call spiritual care and, in this way, we hope that spaces for contemplative life will be built, beautiful spaces for beautiful and peaceful societies, that is, societies composed of human beings with beautiful thoughts, actions and feelings for peace.

The purpose of this line of action is to enable experiences in contrast to the overwhelming tendency of life today, that of disconnection and fragmentation of existence, in which the pressure of time, efficiency and productivity as a value, relegates other planes of our existence which also require cultivation. Shinsenkyō is presented as a garden that was inspired for this purpose and taking into account its influence in the creation of other gardens in Latin America. The experience of contemplation and amazement of the beauty of nature, the awakening of appreciation and care for life and peace.

Claudia Raffo, architetto. Laurea in cultura asiatica, Pontificia Universidad Católica de Chile. Architettura sostenibile, Universidad de Chile.

Istruttore di arte e cultura internazionale, MOA Museum of Art-Japan.

Natura e spiritualità - spazio alla vita contemplativa Shinsenkyo a Hakone - Giappone

Il ruolo della natura nello sviluppo della spiritualità umana visto dalla cultura e dall'estetica tradizionale giapponese, nell'architettura e nel paesaggio, e la proposta del filosofo ed ecologista giapponese Mokichi Okada con il giardino Shinsenkyō.

Secondo la prospettiva culturale giapponese, la natura è una creazione divina, gli esseri umani sono natura e la spiritualità umana è parte del mondo spirituale che risiede nella natura. In altre parole, il nostro habitat naturale è vivere integrati con la natura.

Inoltre, una credenza primordiale dello Shintō, è che il contatto diretto e quotidiano con la natura e il suo effetto "purificatore" permetta la connessione con la propria essenza, sviluppando naturalmente la spiritualità. È così che nella storia dell'architettura delle credenze giapponesi come lo Shintō, il Buddismo e altre, le loro costruzioni hanno come principio l'adattabilità e l'integrazione all'ambiente naturale, abbracciando le caratteristiche del paesaggio naturale e creando spazi e percorsi con caratteristiche speciali per l'incontro con il mondo spirituale e divino. Vengono presentati alcuni principi o concetti estetici contemplati nella loro progettazione.

Viene presentato lo Shinsenkyō di Hakone, un complesso di giardini e strutture culturali, ideato e realizzato da Mokichi Okada tra il 1944 e il 1953. Superando le difficoltà che il Giappone stava attraversando nel dopoguerra e come proposta speranzosa di miglioramento come umanità, una vera civiltà, con lo sviluppo di una cultura spirituale di apprezzamento, rispetto e protezione di ogni vita. Nel marzo 2021 è stato designato e registrato come Sito di Bellezza Scenica Nazionale del Giappone, una categoria che condivide con il Giardino Zen di Ryoanji, il Grande Buddha di Kamakura e il Monte Fuji, tra gli altri.

Okada considera il ruolo della bellezza e dell'arte come fondamentale per lo sviluppo della cultura spirituale degli esseri umani. Per questo motivo, parte della sua eredità è stata la costruzione di musei e giardini bellissimi, dove il potere trasformativo della bellezza e della

natura potesse influenzare chiunque li visitasse. Questo è ciò che al MOA International chiamiamo cura spirituale e, in questo modo, speriamo che vengano costruiti spazi per la vita contemplativa, spazi belli per società belle e pacifiche, cioè società composte da esseri umani con pensieri, azioni e sentimenti belli per la pace.

Lo scopo di questa linea d'azione è quello di consentire esperienze in contrasto con la tendenza schiacciante della vita di oggi alla disconnessione e alla frammentazione dell'esistenza, in cui la pressione del tempo, dell'efficienza e della produttività come valore, relega altri piani della nostra esistenza che richiedono anch'essi una coltivazione. Shinsenkyō viene presentato come un giardino ispirato a questo scopo, riguardando anch'ella sua influenza nella creazione di altri giardini in America Latina. L'esperienza della contemplazione e dello stupore per la bellezza della natura, il risveglio dell'apprezzamento e della cura per la vita e la pace.

Claudia Raffo, architek. Studia podyplomowe w zakresie kultury azjatyckiej, Pontificia Universidad Católica de Chile. Architektura zrównoważona, Universidad de Chile.

Instruktor sztuki i kultury międzynarodowej, MOA Museum of Art-Japan.

Natura i duchowość - przestrzeń dla Vita Contemplativa Shinsenkyo w Hakone - Japonia

Rola natury w rozwoju ludzkiej duchowości widziana z perspektywy tradycyjnej japońskiej kultury i estetyki, w jej architekturze i krajobrazie, a propozycja japońskiego filozofa i ekologo Mokichi Okady: ogród Shinsenkyō.

Z japońskiej perspektywy kulturowej natura jest boskim stworzeniem, istoty ludzkie są naturą, a ludzka duchowość jest częścią świata duchowego, który zamieszkuje naturę. Oznacza to, że naszym naturalnym środowiskiem jest życie zintegrowane z naturą.

Pierwotnym przekonaniem Shintō jest także to, że bezpośredni i codzienny kontakt z naturą i jej "oczyszczający" efekt umożliwia połączenie z własną esencją, naturalnie rozwijając duchowość. W ten sposób w historii architektury japońskich systemów wierzeń, takich jak Shintō, buddyzm i inne, podstawową zasadą konstrukcji jest zdolność adaptacji i integracji z ich naturalnym środowiskiem, tak by obejmowały cechy naturalnego krajobrazu, tworząc przestrzenie i trasy o szczególnych cechach dla spotkania ze światem duchowym i boskim. Przedstawiono niektóre zasady estetyczne lub koncepcje rozważane w ich projektowaniu.

Przedstawiono Shinsenkyō z Hakone, kompleks ogrodów i obiektów kulturalnych, zaprojektowany i zbudowany przez Mokichi Okadę w latach 1944-1953. Jako przezwycięzenie trudności, przez które Japonia przechodziła w okresie powojennym i jako pełna nadziei propozycja poprawy ludzkości, prawdziwej cywilizacji, związanej z rozwojem duchowej kultury uznania, szacunku i ochrony wszelkiego życia. W marcu 2021 r. kompleks został wyznaczony i zarejestrowany jako narodowy obszar krajobrazowego piękna Japonii;

kategorię tę dzieli między innymi z ogrodem zen Ryoanji, Wielkim Buddą w Kamakurze i górą Fuji.

Okada odnosi się do roli piękna i sztuki jako fundamentalnych w rozwoju kultury duchowej istot ludzkich. Z tego powodu częścią jego spuścizny była budowa muzeów i pięknych ogrodów, w których transformująca moc piękna i natury mogłaby wpływać na każdego, kto je odwiedza. To jest to, co w MOA International nazywamy opieką duchową i w ten sposób mamy nadzieję, że zostaną zbudowane przestrzenie przeznaczone do życia kontemplacyjnego, piękne przestrzenie dla pięknych i pokojowych społeczeństw, to znaczy społeczeństw składających się z ludzi o pięknych myślach, uczuciach i działaniach na rzecz pokoju.

Celem tego rodzaju działań jest umożliwienie doświadczeń przeciwnych do przytłaczających w dzisiejszym życiu tendencji do odłączania się i fragmentacji egzystencji, w której presja czasu, wydajności i produktywności jako wartości, wypiera inne płaszczyzny naszej egzystencji, które również wymagają uwagi i pracy. Shinsenkyō został przedstawiany jako ogród, który stworzono jako inspirację do tego celu; ukazano także jego wpływ na tworzenie innych ogrodów w Ameryce Łacińskiej. Doświadczenie kontemplacji i zdumienia pięknem natury, rozbudzenie wdzięczności i troski o życie i pokój.

Sesja online. Online session. Sessione online .

Uwaga!

Sesja odbędzie się w innym terminie.

Attention! Session will be postponed to another day .

Si prega di notare che la sessione si terrà in una data diversa.

Hubert Mełges dr hab. inż. arch, prof ANS, Małgorzata Mełges dr inż. arch.

Wartości architektury sakralnej w Polsce (na wybranych przykładach)

W XX i XXI wieku na świecie, ale również w Polsce, najbardziej jak dotąd katolickim kraju, dokonują się szybkie procesy sekularyzacyjne. Jak wynika z danych Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2021 roku, przynależność do Kościoła katolickiego zadeklarowało 71 procent Polaków. Dekadę wcześniej 2011 roku swoją przynależność deklarowało 89 procent ludności polskiej. Znaczący to, że liczba ludzi wierzących w Polsce w ciągu dziesięciu lat zmniejszyła się o 18 procent. Niewątpliwym powodem był covid, kiedy od 20 marca 2020 roku obowiązywał stan epidemii w Polsce, który dopiero 1 lipca 2023 roku został odwołany. W okresie obowiązywania stanu epidemiologicznego w Polsce, kościoły praktycznie były puste. Natomiast obostrzenia związane z covidem spowodowały odpływ wiernych, wcześniej regularnie uczestniczących w mszach świętych. Ten wyjątkowy przykład, pokazuje skalę lawiny różnorodnych problemów związanych z malejącą ilością wiernych. Zjawisko szczególnej transformacji, dotyczy dużych kościołów, wymagających olbrzymich środków związanych z ich utrzymaniem przy malejącej ilości ludzi uczęszczających na msze święte. W Polsce kościoły utrzymywane są ze składek wiernych. Problemem jest, aby przy zmniejszającej się ilości wiernych, zapewnić szansę na utrzymanie tych kościołów w pełnym tego słowa znaczeniu. Analizując powyższe sytuacje, nasuwa się wniosek, jak projektować nowe kościoły i jak reagować, aby kościoły funkcjonowały i nie generowały zbytecznych, niepotrzebnych kosztów, związanych z ich funkcjonowaniem i utrzymaniem. Na podstawie wywiadu, jakiego udzielił w Warszawie kardynał Willem Jacobus Eijk – prymas Holandii, można wyciągnąć dalekosiężne wnioski? – jak w krótkim czasie, kraj ludzi bardzo wierzących (świętych i misjonarzy), zamienił się w ludzi obojętnych religijnie, a kościoły są zamykane i zmieniają dodatkowe swoje funkcje sakralne z braku możliwości finansowych. Na bazie zasygnalizowanych refleksji, autorzy artykułu pragną podzielić się swoimi doświadczeniami związanymi z budową nowych kościołów i utrzymaniem istniejących.

Hubert Mełges PhD DSc Eng. Arc, umiv.prof., Małgorzata Mełges PhD Eng. Arch.

Values of sacred architecture in Poland (on selected examples)

In the 20th and 21st centuries, rapid secularization processes are taking place around the world, including Poland, the most Catholic country to date. According to data from the National Census conducted in 2021, 71 percent of Poles declared their affiliation with the Catholic Church. A decade early in 2011, 89 percent of the Polish population declared such affiliation. This means that the number of believers in Poland has decreased by 18 percent in ten years. The undoubted reason for this was covid when an epidemic state was in effect

in Poland as of March 20, 2020, which was not revoked until July 1, 2023. During the period of the current epidemic state in Poland, churches were virtually empty. In contrast, the covid restrictions caused an exodus of the faithful, previously regular attendees of mass. This unique example, shows the scale of the avalanche of various problems associated with the declining number of the faithful. Particular transformation concerns large churches, requiring huge resources for their maintenance with a decreasing number of people attending mass. In Poland, churches are maintained by the contributions of the faithful. The problem is how to provide a chance to fully maintain these churches with the decreasing number of believers. . – Analyzing the above situations, brings a conclusion arises on how to design new churches and how to respond to the challenge so that churches functioned and do not generated unnecessary costs associated with their operation and maintenance. Based on an interview that Cardinal Willem Jacobus Eijk – the Primate of the Netherlands – given in Warsaw, one can draw far-reaching conclusions ? – how in a short period of time, a country of very religious people (saints and missionaries), has turned into a society of religiously indifferent people, with churches are being closed or changing their additional sacred functions due to lack of financial possibilities. On the basis of the reflections signaled, the authors of the article would like to share their experiences of building new churches and maintaining existing ones.

Hubert Melges Ph.D. Eng. arch, Prof. ANS, Małgorzata Melges Ph.D. Eng. arch.

Valori dell'architettura sacra in Polonia (su esempi selezionati)

Nel XX e XXI secolo si stanno verificando rapidi processi di secolarizzazione nel mondo, ma anche in Polonia, il Paese finora più cattolico. Secondo i dati del censimento nazionale condotto nel 2021, il 71% dei polacchi ha dichiarato la propria appartenenza alla Chiesa cattolica. Un decennio prima, nel 2011, l'89% della popolazione polacca aveva dichiarato la propria affiliazione. Ciò significa che il numero di credenti in Polonia è diminuito del 18% in dieci anni. L'indubbia ragione di ciò è da ricercarsi nel periodo in cui in Polonia era in vigore lo stato epidemico dal 20 marzo 2020, revocato solo il 1° luglio 2023. Durante il periodo dello stato epidemico in Polonia, le chiese erano praticamente vuote. Le restrizioni civili hanno provocato un esodo di fedeli, in precedenza assidui frequentatori della Messa. Questo esempio, unico nel suo genere, mostra la portata della valanga di vari problemi associati al calo del numero di fedeli. Il fenomeno è particolarmente trasformativo per le grandi chiese, che richiedono ingenti risorse per il loro mantenimento, mentre il numero di persone che frequentano la Messa diminuisce. Questo esempio, unico nel suo genere, mostra la portata della valanga di problemi legati al calo del numero di fedeli. Questo fenomeno, particolarmente trasformativo, colpisce le grandi chiese, che richiedono ingenti risorse per il loro mantenimento mentre il numero di persone che frequentano la messa diminuisce. In Polonia, le chiese sono mantenute dai contributi dei fedeli. Il problema è se con la diminuzione del numero di fedeli, c'è la possibilità di mantenere queste chiese nel senso pieno del termine. Analizzando le situazioni sopra descritte, si giunge a una conclusione su come progettare nuove chiese e su come reagire affinché le chiese funzionino e non

generino costi inutili e superflui legati al loro funzionamento e alla loro manutenzione. Sulla base di un'intervista che il cardinale Willem Jacobus Eijk, primate dei Paesi Bassi, ha rilasciato a Varsavia, si possono trarre conclusioni di ampia portata? - come, in un breve periodo di tempo, un paese di persone molto religiose (santi e missionari), si sia trasformato in un popolo religiosamente indifferente, e come le chiese vengano chiuse e cambino le loro funzioni sacre per mancanza di possibilità finanziarie. Sulla base delle riflessioni indicate, gli autori di questo articolo vorrebbero condividere le loro esperienze di costruzione di nuove chiese e di mantenimento di quelle esistenti.

Ewa Łużyńska prof. dr hab. inż. arch.

Kolor i światło w średniowiecznej architekturze sakralnej (wybrane przykłady)

Problem zostanie przedstawiony na podstawie wybranych wnętrz europejskich budowli sakralnych. Zaprezentowane zostaną między innymi badania autorki, w których ostatnio wykorzystano metody cyfrowe. Punktem wyjścia rozważań będzie stereotypowy obraz średniowiecznej architektury sakralnej. Został on stworzony przez konserwatorów XIX i XX wieku, działających zgodnie z zasadami tzw. puryzmu. Budowle wtedy remontowane były sterylne materiałowo i często pozbawione tynków oraz koloru. Ta czystość form stała się podstawą tworzenia modernistycznego nurtu w architekturze.

Tymczasem od początku średniowiecza było pełne barw. Dowodem na to były iluminacje w rękopisach i malarstwo tablicowe. W średniowiecznej architekturze barwne kompozycje były bardzo nietrwałe i pierwsze ulegały zniszczeniu. Te które zachowały się najczęściej usuwano. Dopiero upowszechnienie tzw. konserwacji zachowawczej pozwoliło na zmianę dotychczasowych poglądów.

Obecnie wiadomo, że podczas całego średniowiecza detale konstrukcyjne i rzeźbiarskie były pokryte polichromiami. Zmienna była natomiast lokalizacja największych kompozycji barwnych i zależała od konstrukcji kościołów. W czasach romańskich kolorowe przedstawienia były umieszczane na ścianach, a w czasach gotyckich – w oknach, na witrażach. Przekształcenie konstrukcji budowli pozwoliły także na zmianę oświetlenia. Światło w romańskich wnętrzach było punktowe i docierało przez niewielkie okna. W gotyku wielobarwne przeszklenia ścian stały się dominującym elementem kreacji wnętrza sakralnego.

Ewa Łużyńska prof. PhD DSc Eng. Arc.

Color and light in medieval sacred architecture (selected examples)

The problem will be presented on the basis of selected interiors of European religious buildings. Among other things, the author's research will be presented, which recently used digital methods. The starting point of the considerations will be the stereotypical image of medieval sacred architecture. It was created by 19th and 20th century conservators, acting in accordance with the principles of the so-called purism. The buildings being renovated at that time were sterile in terms of materials and often devoid of plaster and color. This purity of forms became the basis for creating the modernist trend in architecture.

Meanwhile, the Middle Ages were full of colors from the very beginning. This was evidenced by illuminations in manuscripts and panel paintings. In medieval architecture, colorful compositions were very unstable and were the first to be destroyed. Those that survived were most often removed. Only the popularization of the so-called protective conservation allowed for a change in existing views.

It is now known that throughout the Middle Ages, structural and sculptural details were covered with polychromes. However, the location of the largest color compositions was variable and depended on the construction of churches. In Romanesque times, colorful

representations were placed on the walls, and in Gothic times – in the windows, on stained glass windows. The transformation of the structure of the buildings also allowed a change in lighting. Light in Romanesque interiors was spotty and came through small windows. In the Gothic, the multicolored glazing of the walls became the dominant element in the creation of the sacred interior.

Ewa Łuzyniecka prof. dr hab. inż. arch.

"Colore e luce nell'architettura sacra medievale (esempi selezionati)"

Il problema sarà presentato sulla base di interni selezionati di edifici sacri europei. Verrà presentata, tra l'altro, la ricerca dell'autore, che ha recentemente utilizzato metodi digitali. Il punto di partenza della riflessione sarà l'immagine stereotipata dell'architettura sacra medievale. Essa è stata creata dai restauratori del XIX e XX secolo, che hanno agito secondo i principi del cosiddetto purismo. Gli edifici ristrutturati in quel periodo erano sterili nei materiali e spesso privi di intonaco e colore. Questa purezza di forme divenne la base per la creazione della tendenza modernista in architettura.

Nel frattempo, fin dall'inizio, il Medioevo era pieno di colori. Le miniature nei manoscritti e la pittura su tavola ne sono la prova. Nell'architettura medievale, le composizioni di colore erano molto impermanenti ed erano le prime a deteriorarsi. Quelle che sopravvivevano venivano solitamente rimosse. È stato solo con la diffusione della cosiddetta conservazione conservativa che il punto di vista precedente è cambiato.

È ormai noto che per tutto il Medioevo i dettagli strutturali e scultorei furono ricoperti di policromia. Tuttavia, la collocazione delle composizioni cromatiche più grandi variava e dipendeva dalla costruzione delle chiese. In epoca romanica, le rappresentazioni colorate erano collocate sulle pareti, mentre in epoca gotica erano collocate nelle finestre, sulle vetrate. La trasformazione della struttura degli edifici ha permesso di cambiare anche l'illuminazione. Negli interni romanici la luce era puntuale e proveniva da piccole finestre. Nel gotico, la vetrata multicolore delle pareti divenne l'elemento dominante nella creazione dell'interno sacro.

Janusz Rębielak, prof. dr hab. inż. arch., PAN O. Wrocław

Przykłady struktur sakralnych w przestrzeni zurbanizowanej

Obiekty sakralne są z reguły lokowane w eksponowanych miejscach przestrzeni zurbanizowanej. Ich forma, konstrukcja i układ funkcjonalny są wizualną emanacją istotnych cech danej religii. Prawidłowe spełnianie jej obrzędów, rytuałów i ceremonii wymaga stosowania odpowiednich układów funkcjonalno-przestrzennych, a formy architektoniczne obiektów są uwarunkowane rodzajami dostępnych materiałów konstrukcyjnych oraz istniejącą tradycją budowlaną na danym terenie oraz w danym kręgu cywilizacyjnym.

W pracy przedstawione zostaną przykłady obiektów sakralnych zlokalizowanych wprawdzie na tym samym kontynencie azjatyckim, ale w dwóch bardzo odmiennych krajach jakimi są Japonia oraz Iran. Różnice kulturowe, cywilizacyjne, środowiskowe, społeczne, no i oczywiście religijne, manifestują się między innymi odmiennymi formami architektonicznymi obiektów, wymową symboliczną ich form ogólnych, jak i detali dekoracji, które są niezmiernie ważne dla obrzędowości religijnej, tworząc rodzaj silnego socjalnego spoiwa łączącego społeczność zamieszkującą dany obszar. Niektóre ze współczesnych obiektów wzniesionych w tych krajach mają bardzo nowoczesne, wręcz uniwersalne formy architektoniczne, jednak całość zamierzenia inwestycyjnego bazuje na lokalnej tradycji budowlanej oraz oczywiście religijnej, a przekaz ten w formie materialnej struktury budowlanej jest jednoznacznie i prawidłowo interpretowany przez wszystkich miejscowych odbiorców i użytkowników architektury sakralnej. Skala oraz zakres oddziaływania obiektów sakralnych w substancji miejskiej jest również ciekawym obszarem poszukiwań badawczych.

Janusz Rębielak prof. PhD DSc. Eng. Arc., Polish Academy of Science, Wrocław

Examples of sacred structures in urbanized space

Religious buildings are usually located in prominent places in urban spaces. Their form, design and functional arrangement are a visual emanation of the essential features of a considered religion. The proper fulfillment of its rites, rituals and ceremonies requires the use of appropriate functional and spatial arrangements, and the architectural forms of objects are determined by the types of available construction materials and the existing building tradition in a given area and in a given civilization circle.

The work will present examples of religious buildings located on the same Asian continent, but in two very different countries: Japan and Iran. Cultural, civilizational, environmental, social and, of course, religious differences are manifested, among others, in different architectural forms of objects, the symbolic meaning of their general forms and decoration details, which are extremely important for religious rituals, creating a kind of strong social bond connecting the community inhabiting a given area. Some of the contemporary buildings erected in these countries have very modern, even universal architectural forms, but the entire investment project is based on the local building tradition and, of course,

religious tradition, and this message in the form of the material building structure is clearly and correctly interpreted by all local recipients and users of the sacred architecture. The scale and scope of the impact of religious objects in the urban substance is also an interesting area of research.

Janusz Rębielak, Prof. dr hab. inż. arch., Accademia polacca delle scienze O. Wrocław

Esempi di strutture sacrali nello spazio urbanizzato

Le strutture sacre sono solitamente situate in luoghi di rilievo dello spazio urbanizzato. La loro forma, costruzione e disposizione funzionale sono un'emanazione visiva delle caratteristiche essenziali di una particolare religione. Il corretto svolgimento dei suoi riti, rituali e cerimonie richiede l'uso di appropriati layout funzionali-spaziali, e le forme architettoniche delle strutture sono determinate dai tipi di materiali da costruzione disponibili e dalle tradizioni edilizie esistenti nell'area e nella cerchia di civiltà.

Questo articolo presenterà esempi di edifici religiosi situati nello stesso continente asiatico, ma in due paesi molto diversi: Giappone e Iran. Le differenze culturali, di civiltà, ambientali, sociali e, naturalmente, religiose si manifestano, tra l'altro, nelle diverse forme architettoniche degli edifici, nel significato simbolico delle loro forme generali e nei dettagli della loro decorazione, che sono estremamente importanti per i rituali religiosi, creando una sorta di forte legame sociale che unisce la comunità che vive in una determinata area. Alcuni degli edifici contemporanei costruiti in questi Paesi hanno forme architettoniche molto moderne, persino universali, ma l'intento generale dell'investimento si basa sulla tradizione costruttiva locale e, naturalmente, sui rituali religiosi, e questo messaggio sotto forma di struttura edilizia materiale viene interpretato in modo chiaro e corretto da tutti i destinatari e gli utenti locali dell'architettura sacra. Anche la scala e la portata dell'impatto degli edifici sacri nella sostanza urbana è un'interessante area di ricerca.

Jurij Kryworuczko, dr hab. inż. arch. prof. ZP, Narodowy Uniwersytet Politechnika Zaporozska, Lwów

Współczesna architektura sakralna Ukrainy. Dylematy społeczeństwa, kultury i wiary

Wiara w Ukrainę w jej dzisiejszych przejawach stanowi znaczącą siłę i energię społeczną. Procesy społeczne, wiary i kultury naznaczone są radykalnymi zamiarami zerwania więzi z sowiecką przeszłością. Ukraina, podobnie jak wiele krajów poradzieckich, uzyskała niepodległość ponad 30 lat temu. Zmiany w świadomości niektórych osób są jednak znacznie opóźnione w stosunku do tempa życia. Ukraina, powoli dryfując w kierunku Zachodu, Europy, natrafiła na imperialne ambicje Rosji odzyskania utraconego po upadku Związku Radzieckiego znaczenia geopolitycznego. To spowodowało obecną wojnę, której celem jest przejęcie Ukrainy siłą militarną.

Jednym z najważniejszych czynników procesów społecznych w Ukrainie jest świadomość ludzi, odzwierciedlająca ich potrzeby pragmatyczne i duchowe, które wiążą się z szeroko rozumianą kategorią wiary. O znaczeniu wiary w kształtowaniu najgłębszych pokładów wartości i priorytetów życia ludzkiego świadczy tradycyjnie wysokie zaufanie ludności Cerkwi.

Jednak w warunkach silnego determinowania kultury i świadomości ludzkiej przez procesy polityczne (a w okresie socjalizmu one to całkowicie zdominowały) człowiek utracił poczucie i realne posiadanie własnej wolności. Sztuczna asymilacja obcych grup etnicznych przez Ukrainę wymagała religii totalnej, która przekształciła się w totalitarną, gdyż służyła potrzebom imperium, a nie duchowym potrzebom człowieka. Doprowadziło to do prześladowań i całkowitego zakazu działalności cerkwi autochtonicznych na terenach Ukrainy – Ukraińskiej Autokefalicznej Cerkwi Prawosławnej i Ukraińskiej Cerkwi Greckokatolickiej. Dziś odbudowa ducha i tożsamości Cerkwi narodowych jest kontynuowana jako przejaw duchowej wolności. Architektura sakralna wyraźnie urzeczywistnia to zadanie.

Yuriy Kryvoruchko, Dr Sc PhD Eng. Arch. prof. ZP, Zaporizhzhia Polytechnic National University, Lviv

Contemporary sacred architecture of Ukraine. Dilemmas of society, culture, and faith

Faith in Ukraine in its contemporary manifestations constitutes a significant social force and energy. Social, religious, and cultural processes are marked by radical intentions to break ties with the Soviet past. Ukraine, like many post-Soviet countries, gained independence over 30 years ago. However, changes in some people's consciousness are significantly delayed compared to the pace of life. Ukraine, slowly drifting towards the West and Europe, encountered Russia's imperial ambitions to regain the geopolitical importance lost after the collapse of the Soviet Union. This has caused the current war to take over Ukraine by military force.

One of Ukraine's most important social processes is people's awareness, reflecting their pragmatic and spiritual needs, which are related to the broadly understood category of faith. The importance of faith in shaping the deepest layers of values and priorities of human life is evidenced by the traditionally high trust of the population in the Orthodox Church.

However, in conditions of strong determination of human culture and consciousness by political processes (and in the period of socialism they completely dominated), man lost the sense and real possession of his freedom. The artificial assimilation of foreign ethnic groups by Ukraine required a total religion, which turned into a totalitarian one because it served the needs of the empire and not the spiritual needs of man. This led to persecution and a complete ban on the activities of indigenous churches in Ukraine – the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church and the Ukrainian Greek Catholic Church. Today, the reconstruction of the spirit and identity of the national Churches continues as a manifestation of spiritual freedom. Sacred architecture clearly embodies this task.

Yuriy Kryvoruchko, Ph.D. Eng. arch. prof. ZP, Università tecnica nazionale di Zaporizhzhya, Lviv
Architettura sacra contemporanea in Ucraina. Dilemmi della società, della cultura e della fede

La fede in Ucraina, nelle sue manifestazioni attuali, rappresenta una forza e un'energia sociale significativa. I processi sociali, di fede e culturali sono segnati da intenzioni radicali di recidere i legami con il passato sovietico. L'Ucraina, come molti paesi post-sovietici, ha ottenuto l'indipendenza più di 30 anni fa. Tuttavia, i cambiamenti nella coscienza di alcune persone sono rimasti molto indietro rispetto al ritmo della vita. Lentamente alla deriva verso l'Occidente e l'Europa, l'Ucraina si è scontrata con le ambizioni imperiali della Russia, che vuole riconquistare l'importanza geopolitica persa dopo il crollo dell'Unione Sovietica. Questo ha portato all'attuale guerra, il cui scopo è quello di conquistare l'Ucraina con la forza militare.

Uno dei fattori più importanti dei processi sociali in Ucraina è la coscienza del popolo, che riflette i suoi bisogni pragmatici e spirituali, legati alla categoria ampiamente definita della fede. L'importanza della fede nel plasmare gli strati più profondi dei valori e delle priorità della vita umana è testimoniata dalla fiducia tradizionalmente elevata della popolazione nella Chiesa.

Tuttavia, sotto la forte determinazione della cultura e della coscienza umana da parte dei processi politici (che nel socialismo hanno completamente dominato), l'uomo ha perso il senso e il possesso reale della propria libertà. L'assimilazione artificiale di gruppi etnici stranieri da parte dell'Ucraina ha reso necessaria una religione totale, che si è trasformata in una religione totalitaria in quanto ha servito i bisogni dell'impero piuttosto che i bisogni spirituali dell'uomo. Ciò ha portato alla persecuzione e alla messa al bando totale delle chiese ortodosse autoctone nei territori ucraini – la Chiesa ortodossa autocefala ucraina e

la Chiesa greco-cattolica ucraina. Oggi, il ripristino dello spirito e dell'identità delle chiese nazionali continua come manifestazione di libertà spirituale. L'architettura sacra incarna chiaramente questo compito.

Monika Bogdanowska, dr hab., zastępca dyrektora Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

Wieża wśród pól. Kościół w krajobrazie

Obecność świątyni w przestrzeni manifestowała się jej formą. Pośrodku osady, na szczycie wzgórza, w zakolu rzeki człowiek budował dom dla Boga. Ponad dachami ludzkich siedzib, wysokich drzew wznosiła się wieża widoczny łącznik ziemi i nieba. Wzdłuż szlaków handlowych, wąskich dróg i ścieżek łączących miasta, wioski i przysiółki Europy powstawały przystanki, gdzie wędrowiec mógł dziękować Opatrzności za pomyślną przeprawę. Obecność bożego domu była świadectwem obecności ludzi, których łączyła wspólna idea. W czasach gdy wyniosłość kościelnych wież ustępuje wysokościowcom, wiatrakom, czy trakcjom elektrycznym, a człowiek przemyka szerokimi drogami ledwie odnotowując mijane miejsca, zmienia się także percepcja świątyni, która staje się jednym z wielu, i bynajmniej nie najważniejszym, akcentem krajobrazu. Pojawia się pytanie: czym były kiedyś i czym są dla współczesnych dawne świątynie, często jedyne nośniki pamięci pokoleń i lokalnej tożsamości. Temat zostanie omówiony na przykładzie kilku historycznych kościołów do dziś pełniących swe funkcje i odgrywających ważną rolę w życiu lokalnych społeczności.

Monika Bogdanowska, PhD DSc. Deputy Director, National Institute of Cultural Heritage.

A tower in fields. Church in landscape

The presence of a temple in space was manifested by its form. In the middle of a village, on the top of a hill, by the river's bend, men were building a house for God. Above the roofs of human dwellings, between tall trees, church tower was a prominent feature, a visible link between earth and heaven. Along the trade routes, narrow roads and paths connecting cities, villages and hamlets of Europe, there were stops where the wanderer could thank Providence for a successful trip. The presence of a God's house was a testimony to the presence of people who were united by a common idea. At a time when the supremacy of church towers gives way to high-rise buildings, windmills or utility poles, and a man drives wide roads, barely noticing the places he passes, the perception of the temple has shifted, as it turns to be one of many, and by no means the most important accent of the landscape. Thus the question arises: what were the temples for the former generations and what they mean to us, particularly as many have remained the only carriers of history and local identity? The issues will be discussed on the example of several ancient churches that still perform their functions and play an important role in the life of local communities.

Monika Bogdanowska, PhD, vicedirettore dell'Istituto nazionale del patrimonio culturale.

Una torre tra i campi. La chiesa nel paesaggio

La presenza della chiesa nello spazio si è manifestata attraverso la sua forma. Nel mezzo di un insediamento, in cima a una collina, in un'ansa del fiume, un uomo stava costruendo una casa per Dio. Sopra i tetti delle abitazioni umane, alti alberi, si ergeva una torre, un

collegamento visibile tra terra e cielo. Lungo le rotte commerciali, le strade e i sentieri che collegavano le città, i villaggi e i borghi d'Europa, venivano costruite delle fermate dove il viandante poteva ringraziare la Provvidenza per il buon esito della traversata. La presenza di una casa di Dio testimoniava la presenza di persone unite da un'idea comune. In un'epoca in cui l'imponenza dei campanili lascia il posto ai grattacieli, ai mulini a vento e alle linee di trazione elettrica, e le persone passano su strade larghe con uno sguardo appena accennato, anche la percezione del tempio sta cambiando, diventando uno dei tanti - e non certo il più importante - accenti del paesaggio. Ciò solleva la questione di cosa erano e cosa sono oggi i templi di un tempo, spesso unici veicoli di memoria per le generazioni e l'identità locale. L'argomento sarà discusso con l'esempio di alcune chiese storiche che ancora oggi svolgono la loro funzione e hanno un ruolo importante nella vita delle comunità locali.

Agata Zachariasz, prof. dr hab. inż. arch., Politechnika Krakowska

Sacrum i ogród

Doświadczenie sacrum w krajobrazie czy w ogrodzie zwykle jest indywidualnym przeżyciem, szczególnie gdy natura powiązana jest z różnego rodzaju świętą przestrzenią. Celem pracy jest pokazanie odwiecznych związków pomiędzy sacrum a sztuką ogrodową. Przeprowadzono studia literatury przedmiotu i wykorzystano własne doświadczenia studialne i projektowe. Zaprezentowano różne formy sacrum występujące w ogrodach i komponowanym krajobrazie parkowym w różnych epokach. W artykule opisano krajobraz sakralny oczywisty, taki jak wirydarz klasztorny, *hortus conclusus*, świątynię w ogrodzie, krajobraz kalwaryjny, sacrum jako akcent kompozycyjny, kaplice grobowe oraz niematerialny krajobraz dźwiękowy związany z sacrum. Odniesiono się też do symboliki roślin wspierającej kompozycję krajobrazu sakralnego i narrację miejsc. W kreowaniu ogrodu ważny jest scenariusz spacerowania, trasa i świadomie zaprojektowane sekwencje widoków i wrażeń, niejednokrotnie opierające się na formach archetypicznych, wykorzystujące topografię. W sacrum wpisany jest rytuał przejścia, przekraczanie granicy i sekwencje wewnątrz, oczekiwanie i stopniowe odsłanianie. Jednym z istotnych elementów sprzyjających tworzeniu sfery sacrum jest badanie i zgłębianie, na które składają się złożoność ze zróżnicowaniem elementów w scenerii i tajemniczość związana z odkrywaniem, dociekaniem, docieraniem do miejsc ukrytych.

Agata Zachariasz prof. PhD DSc Eng. Arc., Cracow University of Technology

The sacred and the garden

Experiencing the sacred in a landscape or garden is usually an individual experience, especially when nature is linked to sacred space of various kinds. The purpose of this paper is to show the age-old connections between the sacred and the garden art. A study of the literature on the subject was conducted and the author's own study and design experience was used. Various forms of the sacred found in gardens and composed park landscapes in different eras were presented. The article describes the obvious sacred landscape, such as the monastic cloister, the *hortus conclusus*, the temple in the garden, the calvary landscape, the sacrum as a compositional accent, burial chapels and the immaterial soundscape associated with the sacrum. Reference was also made to the symbolism of plants supporting the composition of the sacred landscape and the narrative of places. In the creation of the garden, the walking scenario, the route and consciously designed sequences of views and impressions, often based on archetypal forms, using topography, are important. Inscribed in the sacred is the rite of passage, the crossing of the boundary and interior sequences, anticipation and gradual exposure. One of the important elements conducive to the creation of the realm of the sacred is exploration and investigation, which consists of complexity with the variation of elements in the scenery and mystery associated with discovery, inquiry, reaching hidden places.

Agata Zachariasz, Prof. Dr.-Ing. arch, Università di Tecnologia di Cracovia

Il sacro e il giardino

Sperimentare il sacro in un paesaggio o in un giardino è di solito un'esperienza individuale, soprattutto quando la natura è legata a uno spazio sacro di vario tipo. Lo scopo di questo studio è quello di mostrare le connessioni secolari tra il sacro e l'arte dei giardini. È stato condotto uno studio della letteratura sull'argomento e ci si è avvalsi dell'esperienza di studio e progettazione dell'autore. Vengono presentate le varie forme di sacro presenti nei giardini e nei paesaggi composti dei parchi in diverse epoche. L'articolo descrive il paesaggio sacro dell'ovvio, come il chiostro monastico, l'hortus conclusus, il tempio nel giardino, il paesaggio del calvario, il sacrum come accento compositivo, le cappelle funerarie e il paesaggio sonoro immateriale associato al sacrum. Si fa riferimento anche al simbolismo delle piante a sostegno della composizione del paesaggio sacro e della narrazione dei luoghi. Nella creazione del giardino, sono importanti lo scenario della passeggiata, il percorso e le sequenze consapevolmente progettate di viste e impressioni, spesso basate su forme archetipiche, utilizzando la topografia. Nel sacro è incorporato il rito del passaggio, l'attraversamento del confine e le sequenze interne, l'anticipazione e l'esposizione graduale. Uno degli elementi essenziali che favoriscono la creazione del regno del sacro è l'esplorazione e l'indagine, che consiste nella complessità della variazione degli elementi nell'ambiente e nel mistero associato alla scoperta, all'indagine, al raggiungimento di luoghi nascosti.

Zofia Włodarczyk dr hab.

Ogrody biblijne w Polsce

Pierwsze ogrody biblijne założono w USA w latach czterdziestych XX wieku, natomiast w Polsce pierwszą kolekcję roślin biblijnych utworzono na Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie dopiero w 2000. Na podstawie przeglądu literatury oraz kwestionariuszy ankietowych wysłanych to wszystkich znanych w tamtym czasie ogrodów biblijnych na całym świecie zdefiniowano cechy charakterystyczne oraz sformułowano definicję „ogrodu biblijnego”. Przeniesienie idei tworzenia ogrodów biblijnych poza ośrodek akademicki w miejsca publiczne okazało się niełatwym zadaniem. Wynikało to z braku wiedzy czym jest ogród biblijny. Często mylono go z ogrodem Eden opisanym w Księdze Rodzaju. Wydawał się być mało atrakcyjny kiedy wyjaśniano, że tworzą go rośliny wymienione w Biblii, czasami bardzo zwykłe jak gorczyca, cebula czy pokrzywa, które bynajmniej nie cechują się wielobarwnymi kwiatami. Niemniej jednak temat zaistniał i pierwszy ogród biblijny powstał przy placówce Caritas w Proszowicach w 2008, a następny przy placówce Caritas w Myczkowcach w 2010. Pierwsze ogrody biblijne nieopodal kościołów utworzono w Chorzowie (2013), Starej Wsi (2014), Puławach (2015), Muszynie (2015) i kościele Salezjanów w Krakowie-Łosiówce (2015).

Zofia Włodarczyk PhD DSc

Biblical Gardens in Poland

Although first biblical gardens were founded in the U.S. in the 1940s, it was not until 2000 when the first biblical plant collection at the Agricultural University in Cracow, Poland, was established. It has been preceded by literature research and review of questionnaires sent to all biblical gardens in the world known at that time. Based on that data, characteristic features were defined and definition of “biblical garden” was coined. Inception of the idea of biblical gardens from academic into public space area proved not to be easy in Poland, due to the lack of knowledge what a biblical garden is. The term was misunderstood to refer to Eden Garden described in Genesis. It was no longer found attractive when this misimpression was corrected it was explained that the term refers to an arrangement of plants mentioned in the Bible, sometimes very common plants like mustard, onion, or nettle, which do not provide colorful decorative flowers. Nonetheless, the idea existed and finally the first biblical garden in Poland was created at Caritas premises in Proszowice in 2008, followed by the second one at Caritas premises in Myczkowce in 2010. Whereas first biblical gardens near churches were founded in Chorzów (2013), Stara Wieś (2014), Puławy (2015), Muszyna (2015) and Salesian church in Cracow-Łosiówka (2015).

Zofia Włodarczyk Ph. D

Giardini biblici in Polonia

I primi giardini biblici sono stati realizzati negli Stati Uniti negli anni '40, mentre in Polonia la prima collezione di piante bibliche è stata creata presso l'Università di Agricoltura di Cracovia nel 2000. Sulla base di una revisione della letteratura e di questionari inviati a tutti i giardini biblici conosciuti all'epoca in tutto il mondo, sono state definite le caratteristiche e la definizione di "giardino biblico". L'idea di creare giardini biblici al di fuori del mondo accademico e in luoghi pubblici si è rivelata un compito difficile. Ciò è dovuto alla mancanza di conoscenza di cosa sia un giardino biblico. Spesso veniva confuso con il giardino dell'Eden descritto nella Genesi. Sembrava poco attraente quando si spiegava che era costituito da piante citate nella Bibbia, a volte molto comuni come la senape, le cipolle o le ortiche, che non sono affatto caratterizzate da fiori multicolori. Tuttavia, il tema è nato e il primo giardino biblico è stato creato presso la struttura di Caritas di Proszowice nel 2008 e il successivo presso la struttura Caritas di Myczkowce nel 2010. I primi giardini biblici vicino alle chiese sono stati creati a Chorzów (2013), Stara Wieś (2014), Puławy (2015), Muszyna (2015) e nella chiesa salesiana di Kraków-Łosiówka (2015).